1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2005 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 155 (3321)

Ազգ

Azg

Պետավտոտեսչությունը զգուշացնում է՝ ուշադրությո՛ւն, երեխաներ են

Նոր ուսումնական տարին սկսվելու կապակցությամբ ՀՀ ոստիկանության պետավտոտեսչության վարչության նախաձեռնությամբ սեպտեմբերի 1-10-ը հանրապետությունում անցկացվում է «Ուշադրությո՛ւն, երեխաներ են» նշանաբանով անվտանգ երթևեկության տասնօրյակ, որի նպատակն է երեխաներին զերծ պահել ճանապարհատրանսպորտային պատահարներից: Վարչությունը դիմում է բոլոր ծնողներին՝ երեխաներին դպրոց ուղեկցելիս փողոցները հատել միայն հետիոտնային, ստորգետնյա և վերգետնյա անցումներով, օգտվել լուսացույցի կամ կարգավորողի ազդանշաններից: Վարորդներն էլ պարտավոր են խստորեն պահպանել ճանապարհային երթևեկության կանոնները, առավել զգոն և ուշադիր լինել դպրոցամերձ փողոցներում:

Այսօր սեպտեմբերի մեկն է, գիտելիքի օրն ու նոր ուսումնական տարվա սկիզբը

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ավանդաբար դարապես մեր ազգի համար կրթությունը շարունակում է պաշտամունք մնալ: Թեև օրվա ապրուստը հազիվ են հասցնում, հայ ծնողներն իրենց զավակի բուհական վարձավճարի խնդիրը լուծելու միջոց ու հնար գտնում են: Եվ ուսանող զավակն ինքն էլ ուսման հետ սրճարաններում ու ռեստորաններում սպասարկելով, կամ ամռանը մեկնելով օվկիանոսից անդին, փորձում է վաստակել իր ուսման վճարը: Առողջապահության հետ կրթությունն այսօր հիշատակվում է կաշառասուն ասպարեզների առաջին շարքում: Եվ սովորողը, և ուսման հետ գլուխ չունեցողը հայտնվում են նույն հարթության վրա՝ քննաշրջանը ոսկե երակի վերածած դասախոսի կամավոր կամ հարկադիր զոհը դառնալով:

ARMINFO

Երևի ոչ մի ոլորտ այնքան խնդիրներ չունի, ինչքան այսօր կարծրացել են կրթական համակարգում: Հանրակրթական դպրոցը կորցրել է գիտելիքի գլխավոր մատակարարի իր առաքելությունը: Դպրոցական դասընթացը դեպի բուհ ճանապարհի ընդամենը ձևական օղակ է դարձել: Դպրոցի վարկի անկմանը զուգընթաց տարիների հետ ամրապնդվում է կրկնուսույցների ինստիտուտը, որ գրեթե զանգվածաբար անցնում են մասնավոր ու պետական բուհերի դիմորդները:

Տես էջ 3

ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՂԹԱՆՔ

Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի շնորհավորական մաղթանքը նոր ուսումնական տարվա առիթով

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնից ուսումնական տարվա վերաբացման առիթով ողջունում ենք ձեզ, սիրելի դպրոցականներ, ուսանողներ, մանկավարժներ, կրթության գործի բոլոր նվիրյալներ և հղում ենք ձեզ հայրապետական մեր օրհնությունը:

Բարիք է ուսումը, գիտելիքն ու կրթությունը և գովելի առաքինություն՝ մարդկանց, կյանքին ու առաջընթացին ծառայեցնելը: Մեր ժողովրդի դժվարին պատմության դարավոր փորձությունների մեջ գիրն ու դպրությունը եղել են նաև փրկության ուղի՝ հայ և քրիստոնյա մնալու, ապրելու և վերածնվելու: Այս տարի տոնախմբում ենք հայոց գրերի ստեղծման 1600-ամյա հոբելյանը, որի խորհրդով առանձնահատուկ պայծառ ու ոգեշունչ է նոր ուսումնաշրջանի բացումը: Սուրբ Սահակ և Սուրբ Մաշտոց մեր մեծ ուսուցչապետների գործին և անմահ ավանդին հավատարիմ՝ զորացյալ եղեք առ Աստված հավատով, սիրով՝ հանդեպ Առաքելական մեր սուրբ եկեղեցին ու հայրենիքը:

Մեր աղոթքն ու մաղթանքն է, որ Փրկիչ Տերը հոգու և մտքի առավել լույս, առավել կորով, եռանդ ու ջանասիրություն պարգևի ձեզ՝ ուսանելու և ուսուցանելու, փոխադարձ սիրով ու նվիրումով արգասավորությամբ աշխատելու, որպեսզի նոր ուսումնական տարին մեծ հաջողություններ բերի բոլորիդ և նոր ուրախություններ:

Թող աստվածային ամենաառատ սերն ու շնորհները մեր Տիրոջ Հիսուսի Քրիստոսի միշտ ձեզ հետ լինեն ու բոլորի՝ ամեն:

«Արմենտելն» այնուամենայնիվ կտուգանվի

Ընկերության ներկայացրած վարչական բողոքը բավարարվել է մասնակիորեն

Ինչպես տեղեկացանք Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի մամուլի ծառայությունից, երեկ հանձնաժողովում քննարկվել է «Արմենտելի» վարչական բողոքը՝ ընկերության անորակ կապի մատուցման համար հանձնաժողովի սահմանած տուգանքի կապակցությամբ: Ըստ ստացված հաղորդագրության, «Արմենտելի» ներկայացրած վարչական բողոքը բավարարվել է մասնակիորեն, և հանձնաժողովը վերախմբագրել է որոշման տեքստը, այնտեղից հանելով բջջային կապի չափորոշիչներին վերաբերող սահմանումները:

Սակայն դարձյալ համաձայն հանձնաժողովի հրապարակած տեղեկության, «Արմենտելի» ներկայացուցիչն ընդունել է ընկերության ոչ որակյալ և խափանումներով կապ մատուցելու հանգամանքը, դրանով իսկ խախտելով բաժանորդների առջև իր ստանձնած պարտավորությունները, «Հեռահաղորդակցության մասին», «Սպառողների իրավունքների մասին» և «Տնտեսական մրցակցության մասին» օրենքները:

Ելնելով վերոնշյալից, հանձնաժողովը որոշել է ուժի մեջ թողնել անորակ կապի մատակարարման համար ընկերության նկատմամբ սահմանված տուգանքը, որը կազմում է ընկերության նախորդ տարվա շրջանառության մեկ տոկոսը: Այդ գումարն «Արմենտելը» պետք է պետբյուջե վճարի հանձնաժողովի որոշումը ստանալուց հետո մեկօրյա ժամկետում: Տուգանքը չվճարելու դեպքում օրենքը նախատեսում է բռնագանձում:

Ա. Մ.

Հավատ չներշնչեցին թե՛ կոալիցիան, թե՛ ընդդիմությունը

Ընդդիմությունն ավարտած համարեց իր միսիան

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Այս գումարման խորհրդարանականները կարևորագույն՝ սահմանադրության փոփոխությունների նախագծի երկրորդ ընթերցումը երեկ ավարտեցին: Այսօրվան թողնվել է քվեարկության խնդիրը միայն: Երեք օր հանրապետության ողջ բնակչությունն իր ընտրած չափով կարողացավ հիանալ հայրենական քաղաքական մշակույթը կրող ազգընտիրների «արհեստավարժության» դրսևորումներով:

Ուղիղ եթերում ապացուցվեց պատգամավորների վաղուց չօգտագործված բուռն քննարկումների կարողության դեռևս գործուն լինելը: Սակայն ոչ բովանդակային և չհիմնավորված ելույթներն ավելին չներկայացրին լայն հասարակությանը, քան և՛ կոալիցիայի, և՛ ընդդիմության ներկայացուցիչների նույնիսկ ոչ թե նեղ կուսակցական, այլ խիստ անձնակենտրոն մտածողությունը: Թերևս տարբերությունը չափով էր արտահայտվում: Երկուստեք ջանացին փայլել լեզվապաշարի հարստությամբ, բազմաշերտությամբ և հակառակ թևից ասվածը «տղայավարի» հակադարձելու երբեմն անզուգական կարողությամբ: Քննարկումների ընթացքում չզլացան դերասանական ու բանաստեղծական շնորհի իմիտացիաներ անել: Հիանալի կերպով մոռացության տրվեցին քննարկվող նյութն ու դրա կարևորությունը:

PHOTOLURE

Տես էջ 3

Հայերը նույնպես լքել են Նոր Օռլեանը

ՆՈՐ ՕՌԼԵԱՆ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Կատրինա» կոչվող փոթորիկը, որ տեղացիների շրջանում ստացել է «մեր ցունամի» անունը, այսօր շարունակում է մոլեգնել ԱՄՆ հարավային Միսիսիպի և Լուիզիանա նահանգներում: Փոթորիկը Միացյալ Նահանգներին հասցրել է այնքան վնաս, որքան չի հասցրել և ոչ մի բնական աղետ:

Ֆլորիդա նահանգում, որտեղից սկսվել էր փոթորիկը, իրավիճակն արդեն հանգիստ է, և «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակցին հաջողվել է հեռախոսով կապվել Սենտ Պիտսբուրգ, Օքալա, Նեփլզ քաղաքների և Լուիզիանա նահանգի Հայ առաքելական եկեղեցու հոգևոր հովիվ հայր Ներսես Ջեպեճյանի հետ՝ տեղեկություններ ստանալու տեղի և հարևան նահանգների հայության մասին:

«Ֆլորիդայում հայություն չկա, ամբողջ հայությունը Լուիզիանա և Ալաբամա նահանգներում է կենտրոնացված: Լուիզիանայի հետ հեռախոսակապ չկա, գրեթե ողջ Նոր Օռլեանը դատարկվել է, շատերը գնացել են Տեխաս: Ունենք եկեղեցի Բատոն Ռուժում, որտեղ, բարեբախտաբար, ավերածությունները շատ չեն, այնտեղ ավելի հանգիստ է, միայն թե էլեկտրական հոսանք չունեն», հայտնել է նա:

Իսկ Լուիզիանայի հայկական եկեղեցու հոգևոր խորհրդի ատենապետ Վազգեն Քալթաքչյանի խոսքերով, «հայերը հեռացել են իրենց տներից դեպի ավելի ապահով վայրեր»:

Բաղդադում շիաների ուխտագնացությունն ավարտվել է 800-ից ավել զոհերով

Բաղդադի հյուսիսում կամուրջներից մեկի վրա երեկ հետմիջօրեին սկսված խուճապի և հրմշտոցի հետևանքով զոհվել է առնվազն 841 մարդ: Բրիտանական «Սքայ նյուզ» հեռուստաընկերության տվյալներով՝ վիրավորների թիվն անցնում է 350-ից: «Ֆրանսպրեսը» հաղորդում է, որ զոհերը շիա մահմեդականներ են, որոնք կամրջով Քադիմիա մզկիթ էին գնում Մուսա ալ Քադիմի նահատակության օրը նշելու: Ամբոխի մեջ անսպասելիորեն լուր է տարածվել, թե կամրջի վրա մահապարտ ահաբեկիչ կա, որը պատրաստվում է պայթեցնել կամուրջը: Խուճապահար մարդկանցից շատերը բազրիքները կոտրելով նետվել են Տիգրիս գետը: Զոհերի թիվը վերջնական չէ:

Իրաքի վարչապետ Իբրահիմ ալ Ջաաֆարին երկրում եռօրյա սուգ է հայտարարել: Այդ մասին հաղորդել է Իրաքի պետական հեռուստատեսությունը, վկայակոչելով վարչապետի մամլո ծառայությանը:

Պ. Ք.

7-2006
12296-Ա2

Լոբբիստական գործունեությունն առաջինը օրենսդրական տեսք է ստացել Մ. Նահանգներում, այնտեղ գործում է մի ամբողջ ինստիտուտ, որը կարգավորում է պետության հետ տարբեր միությունների հարաբերությունները: Ճապոնական լոբբիստները բավականին ակտիվ են օտար երկրներում, որի շնորհիվ, օրինակ, ճապոնական բանկերը ամրապնդվում են Մ. Նահանգներում: Լոբբինգի 5 ոսկե կանոններն են՝ 20 տոկոս իրավունք, 20 տոկոս քաղաքականություն, 20 տոկոս տնտեսություն, 20 տոկոս դիվանագիտություն, 20 տոկոս հաղորդակցություն:

Որեւէ մեկի շահերը բացահայտ պաշտպանողը կհամարվի լոբբիստ եւ կտուգանվի

«Լոբբիստական գործունեության մասին» նոր օրենքի նախագծով

Հայաստանում այժմ մշակվում է «Լոբբիստական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը, որը երեկ քննարկման էր դրվել Թեքեյան կենտրոնում:

«Պրոֆեսիոնալ լոբբիզմ Հայաստանում ես չեմ նկատում, նման գործունեություն գոյություն չունի, եւ ներկա քաղաքական, տնտեսական դաշտում լոբբիստական գործունեության օրենք ունենալու խնդիր չեմ տեսնում: Մեզանում ստեղծվում են օրենքներ, որոնց անհրաժեշտությունը իրականում չկա, չեն ստեղծվում օրենքներ, որոնք պետք է վաղուց արդեն գոյություն ունենային: Կոնկրետ այս օրենքի նախագծում անգամ հիմնավորում չկա, բացատրության մեջ միայն նշվում է, որ օրենքը պետք է խթանի ժողովրդավարության կայացումը, այսինքն՝ ասվում են բոլորիս լավ ծանոթ խոսքեր, մինչդեռ ոչ մի խթանում չկա», ասում է «Ինտերնյուս» հասարակական կազմակերպության իրավախորհրդատու **Դավիթ Սանդրոսյանը**:

Նրան անհասկանալի է, թե ինչո՞ւ են օրենքի նախագիծը մշակողները դուրս թողել իրավաբանական անձանց, փոքր եւ միջին բիզնեսը ներկայացնող կազմակերպություններին, որոնք միավորվում են իրենց շահերը պաշտպանելու համար: Օրենքը գրեթե ամբողջությամբ առնչվում է հասարակական կազմակերպություններին, սահմանափակում նրանց գործունեությունը, փոխում կարգավիճակը՝ նեղացնելով նրանց շահերի պաշտպանության հնարավորություններն ու սահմանելով վերահսկողություն: Սանդրոսյանի համոզմամբ, այս օրենքը ստեղծվել է քաղաքական իշխանությունների շահերը պաշտպանելու եւ հանրային իրավունքների պաշտպանության դաշտը վերահսկելու նպատակով: «Այս օրենքն ինձ հիշեցնում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի իշխանության տարիներին ընդունված հասարակական կազմակերպությունների մասին օրենքը, որն արգելում էր ֆինանսական օգնություն ստանալ արտասահմանից, սահմանափակում գործունեության դաշտը, ստեղծում գրանցման արգելքներ: Մի խոսքով, քննարկվող նախագիծը լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում հասարակական կազմակերպությունների համար», համոզված է նա:

Արդարադատության փոխնախարար **Աշոտ Աբովյանը** օրենքի անհրաժեշտությունը բացատրում է «ժողովրդավարության զարգացման հրամայականով, մասնակցային գործընթացի հետագա կատարելագործման անհրաժեշտությամբ, աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի պահանջով, հակակոռուպցիոն ռազմավարությամբ»:

«Հայկական մտածելակերպի առումով հայը միայնակ գայլի կարգավիճակում է քայլում, ըստ էության, օրենքի նախագիծն ուղղված է նաեւ որոշակի կոլեկտիվիզմի դաստիարակմանը, հնարավորություն ընձեռելու, որ մարդիկ միավորվեն եւ իրենց շահերը պաշտպանելու համար միջոցառումներ իրականացնեն», մեկնաբանում է նա: Այդ դեպքում ինչո՞ւ նախագծում չեն նշված փոքր եւ միջին բիզնեսը ներկայացնող միությունները: «Եթե նրանք կարիք ունենան լոբբինգով հաջողության հասնելու, պետք է չդիմեն իրավաբանական անձանց միություններին, որովհետեւ այդ դեպքում որպես պատվիրատու պետք է հանդես գա այդ միությունը, այլ ոչ թե իրենք փորձեն իրենց ուժերով լոբբինգ անել: Եթե առեւտրային կազմակերպությունը շահ ունի, որն ուղղված է նրա հետագա շահույթի ավելացմանը, ուրեմն նա պետք է վճարի դրա համար: Թող վճարի, լոբբիստն էլ կայանա որպես լոբբիստ, եւ այդ ձեւով զարգացումը կպահովենք: Համաձայն եմ, որ այդ հարցը բավարար չի ներկայացված օրենքում, ինչն անպայման հաշվի կառնենք», ավելացնում է Աբովյանը:

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի կառավարման մասնագետ **Վահան Ասատրյանի** ասելով, մեզանում լոբբիզմը դեռ կարգավորված չէ, սակայն շահերի պաշտպանության տեսանկյունից գոյություն ունի նույնիսկ ֆորմալ առումով: «Իր բնույթով լոբբինգը կոռուպցիոն հսկայական ռիսկեր է պարունակում աշխարհում, որոնք նվազեցնելու համար լոբբիստական գործունեությունը կանոնակարգվում է: Քանի որ Հայաստանում կոռուպցիոն ռիսկերն առկա են, հետեւաբար մեծ ջանքեր են պահանջվում կարգավորման ձեւեր գտնելու ու գործող օրենք ստեղծելու համար:

Ամեն մի լոբբիստական գործունեություն ենթադրում է որոշակի ծախսեր, դրանք նվազեցնելու եւ գործի արդյունքը մեծացնելու համար մարդիկ այսօր հիմնականում օգտվում են այնպիսի մեթոդներից, որոնք թափանցիկ չեն, հաճախ դուրս են օրինականության դաշտից, այսինքն՝ ունեն կոռուպցիոն դրսեւորումներ», նշում է նա:

Օրենքի նախագիծը դեռ քննարկվելու է, հաշվի են առնվելու առաջարկները, կարեւորն այն է, որ ավելանա քննարկմանը մասնակցող հասարակական կազմակերպությունների թիվը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Գիտակցենք, թե ի՞նչ ենք անում դպրոցում», կոչ է անում ֆիզմաթ թեքումով դպրոցի տնօրենը

Սեպտեմբերի մեկը պարտավորեցնող տոն է

Այս տարի իր հիմնադրման 40-ամյակը տոնող Երեւանի Ա. Շահինյանի անվան ֆիզմաթ թեքումով դպրոցը իր դռները կբացի 520 աշակերտների առաջ, ովքեր իրենց տարեկիցներից տարբերվում են ճշգրիտ գիտությունների նկատմամբ առանձնահատուկ վերաբերմունքով: Նրանք այս դպրոցում ուսանելու հնարավորություն են ունենում, երբ արդեն վեցերորդ դասարան են տեղափոխվել (դպրոցը քառամյա է) եւ կարողացել են հանձնել դպրոցի ընդունելության քննությունը մաթեմատիկայից: Որքան էլ զարմանալի է, ուսարվա ավարտին նույն այս դպրոցից հեռացան տարբեր դասարանների 22 աշակերտներ, ովքեր իմացական մակարդակով չհամապատասխանեցին իրենց համադասարանցիներին: Նրանք տեղափոխվեցին հանրակրթական դպրոցներ: Միաժամանակ հատուկ դպրոցի 115 շրջանավարտներից 71-ը ընդունվել են ԵՊՀ տարբեր ֆակուլտետներ, կեսից ավելին՝ անվճար բաժիններ: Ասել է թե արգասաբեր են թվում ոչ միայն այս դպրոցի բակում կանաչին տվող ծառերը, այլեւ դպրոցն ինքը: Գիշերօթիկ այս դպրոցում ուսանելու, սնվելու եւ ապրելու հնարավորություն ունեն նաեւ մարզերից ժամանող 6-10 դասարանների «գիտունիկները»: Դպրոցին տրված հատուկ արտոնություններից է նաեւ այն, որ շրջանավարտները առաջիկա ընդունելության քննություններին կարող են իրենց գիտելիքների պաշարը ցուցադրել եւ հարցազրույցի միջոցով ընդունվել Երեւանի պետական համալսարան: Տնօրեն Հ. Նավասարդյանը հավաստում է, որ իրենց դպրոցում աշակերտները հարգի են համարում գիտելիքներն ու միջազգային օլիմպիադաներից բերած մեդալներն ու պատվոգրերը, չնայած կարողանում են եւ հնարավորություն ունեն օգտվելու բջջային հեռախոսներից ու ինտերնետից, որոնց վերաբերվում են որպես հաղորդակցության միջոցի, այլ ո՛չ ճոխության:

«Ճիշտ է, շատերը կգերադասեն 20 կամ 40 հազար դրամ աշխատավարձով դպրոցում աշխատել, քան գործազուրկ լինել, սակայն հաստատ է, որ դպրոցին իր կոչմանն արժանի մանկավարժ է պետք, ասում է դպրոցի տնօրեն Հ. Նավասարդյանը: Ուսուցչի աշխատանքը պատվի հարց է, եւ ավելի լավ է ուսուցչի աթոռին ձգտող, սակայն մանկավարժությանն անհաղորդ մարդը խիզախի զոհել իրեն՝ հարյուրավորներին չզոհաբերելու պայմանով, ասում է տնօրենը:

Նա նաեւ նշում է, որ մեր երեխաների կրթության ու դաստիարակության խնդիրը թե՛ ուսուցիչների, թե՛ ղեկավարների, թե՛ ողջ հասարակության խնդիրն է, որը ցավոք, չի գիտակցում, որ կրթելու եւ դաստիարակելու գործառույթ ի պաշտոնե ունի ծնողն ու դպրոցը, բայց երեխան առավելապես ձեւավորվում է նաեւ հասարակության վարքը տեսնելով եւ միջավայրի պայմանները հաշվի առնելով:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՄԵԿՆԵԼՈՒՑ ԱՌԱՋ

Օդանավակայանը հյուրընկալեց արգենտինացի հյուրերին

Շինարարությունն այստեղ ընթանում է մեծ թափով

Երեկ Արգենտինայի Հանրապետության արտաքին հարաբերությունների, միջազգային առեւտրի եւ պաշտամունքի նախարար Ռաֆայել Բիելսայի Հայաստան կատարած այցելության վերջին օրն էր: Մինչ հայրենիք մեկնելը նախարարն այցելեց «Զվարթնոց» օդանավակայան, որն, ինչպես հայտնի է, հանձնվել է արգենտինական «Կորպորասիոն Ամերիկա» ընկերության երկարաժամկետ կառավարմանը: Ռաֆայել Բիելսային ընկերակցում էր նաեւ ընկերության սեփականատեր Էդուարդո Էռնեկյանը:

PHOTOLURE

Արգենտինացի հյուրերը շրջեցին օդանավակայանում, որտեղ մեծ թափով ընթանում է նոր համալիրի շինարարությունը: Մինչեւ 2008 թ. այստեղ ամբողջությամբ կավարտվի նոր մասնաշենքի կառուցումը, որի համար արգենտինական ընկերությունը կներդնի 105 մլն դոլար: Սա օդանավակայանի 230 մլն դոլար ներդրումային ծրագրի երեք փուլերից առաջին փուլում նախատեսված ներդրումների չափն է: Իսկ արդեն եկող տարվա աշնանը նոր մասնաշենքի ժամանման սրահը կսկսի գործել:

Օդանավակայանը հագեցվելու է նաեւ նոր սարքավորումներով եւ, ինչպես հավաստիացրին կառավարիչ ընկերության պատասխանատուները, համապատասխանելու է ամենաբարձր միջազգային չափանիշներին: Մասնավորապես լրագրողներին ներկայացվեց մատնահետքերով մարդկանց ճանաչման նորագույն սարքավորումը:

Շրջայցից հետո Ռաֆայել Բիելսան եւ Հայաստանի իր գործընկեր Վարդան Օսկանյանը կարճատեւ հանդիպում ունեցան լրագրողների հետ, որի ժամանակ կողմերը անդրադարձան անցած երկու օրում կայացած պաշտոնական հանդիպումներին: Իսկ ոչ պաշտոնական հանդիպումներից արգենտինացի նախարարն առանձնացրեց այցելությունն օդանավակայան եւ արգենտինյան դպրոց: Ռաֆայել Բիելսային հատկապես հուզել էր իր հայրենիքից հեռու գտնվող երկրի դպրոցում երկու երեխաների արգենտինյան տանգո պարելը:

Մամուլի ասուլիսի ժամանակ տեղեկացվեց, որ Հայաստանում Արգենտինայի դեսպանատան կառուցման պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել: Թեեւ դեսպանատան տեղը ճշտված չէ, բայց դեսպանն արդեն նշանակված է:

Հայ-արգենտինական հարաբերությունների մասին հարցին պատասխանելով, արտաքին հարաբերությունների, միջազգային առեւտրի եւ պաշտամունքի նախարարը ասաց, որ Արգենտինայի հայերն ավելի շատ արգենտինացի են, եւ ինքն էլ Հայաստան գալով, ավելի շատ հայ դարձավ, եւ իր խոսքը եզրափակելով նշեց, որ այդ հարաբերությունները հրաշալի են:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Զենք-զինամթերքի հայտնաբերում

Օգոստոսի 30-ին ոստիկանության Քանաքեռ-Զեյթունի բաժնի աշխատակիցները զենք կրելու կասկածանքով բերման են ենթարկել 1976 թ. ծնված Արթուր Հ.-ին: Զննությամբ վերջինիս մոտից հայտնաբերվել եւ առգրավվել են ինքնաշեն ինքնաձիգ, լիցքավորված պահունակ եւ տուփ՝ 9 մմ տրամաչափի փամփուշտներով: Կատարվում է հետաքննություն:

Կանխամտածված գողությունը խափանվեց

Երկու անձ Դդմաշեն գյուղում գտնվող «Անանուխ» ՓԲԸ ջերմոցային տնտեսությունից «ԶԻԼ» ավտոմեքենայով փորձել են գողանալ մետաղյա խողովակներ, սակայն նրանց ժամանակին նկատել է տնտեսության պահակ Վահագն Մ.-ն եւ իր անձնական օգտագործման «Բելոռուս» տրակտորով փակել նրանց ճանապարհը: Անհայտ անձինք փորձել են շրջանցել պահակին, որն էլ իր մոտ եղած «ԻԺ» տիպի 16 մմ տրամաչափի մեկփողանի որսորդական հրացանով կրակել եւ հետույքի մասում վնասվածք է հասցրել Արամուս գյուղի բնակիչ, 1972 թ. ծնված Խաչատուր Գ.-ին, իսկ Արման Գ.-ն դիմել է փախուստի: Կատարվում է նախաքննություն:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.

Սեպտեմբերի 1, դպրոցական հոգսեր

Որքանով է սեպտեմբերմեկյան օրը տոնականություն առաջացնում հիմա՝ դժվար է ասել, գուցե աշնանային արդեն տաք առավոտն ու առաջին դասարանցիների դպրոցական առաջին հուզումն ու թրթիռներն են, որ փոխում են օրվա գույնը:

Դպրոցական կյանքն այսօր շատ ավելի սոցիալական խնդիրներին եւ հոգսերին է զուգորդվում: Տարրական ճշմարտություն է, որ հասարակության առողջը կրթական համակարգով է պայմանավորված եւ բացի դպրոցական դասագրքերից, ուսմեթոդներից, ծրագրերից, կարեւոր են այնտեղ իշխող բարքերն ու բարոյական մթնոլորտը: Այսօրվա մեր աղավաղված, տարտղնված հասարակությունը գործող կրթական համակարգի հետեւանքն է նաեւ:

Սեպտեմբերմեկյան առիթով երեկ հեռախոսազրույց ունեցանք մի քանի դպրոցների տնօրենների հետ (պատահական ընտրությամբ)՝ դասագրքերի, ուծրագրերի, ծնող-ուսուցիչ փոխհարաբերությունների եւ այլ հարցերի շուրջը: Մի քանի դպրոցների տնօրեններ հրաժարվեցին մեզ արձագանքել. թիվ 24 դպրոցի տնօրենը պատճառաբանեց մամուլի հետ իր ունեցած հեռախոսազրույցների նախկին դառը փորձից ելնելով՝ ասվածը աղավաղելու պատճառով: Թիվ 23 դպրոցի տնօրենը՝ ձայնի մեջ զայրույթի նոտաներով ասաց, որ իր մասին չգրենք, իրեն ռեկլամ պետք չէ, եւ շնորհակալ է, թեեւ բնավ գովազդային մտադրությամբ չէինք զանգել:

Հետաքրքրական է դպրոցական համազգեստի նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքը: Գերադասելի համարվում է ազատ ոճը: Ինչպես Մռավյան դպրոցի տնօրենն է գտնում, «հակառակը ծնողի վրա բռնանալ է նշանակում, մանավանդ որ տվյալ դպրոցից են ստիպում վերցնել»: Այս դպրոցում ընդունված է տրադիցիոն հագուստը՝ սեւ ու սպիտակի համադրությամբ: Դրվատելին ծնող-ուսուցիչ հարաբերություններն են: «Սա կենտրոնի դպրոցներից է, եւ ծնողների մեծ մասը մեր աշակերտներն են, ավանդույթներ կան՝ կառուցված կիրթ փոխհարաբերությունների վրա»:

Թիվ 145-ը Արաբկիր համայնքի դպրոցներից է, որտեղ զգացվում է տնօրենության խնամքոտ վերաբերմունքն ու հոգատար ձեռքը: Տիկին Թադեւոսյանն ասաց, որ օրերս ուսուցիչների կոնֆերանսում որպես հիմնական մտահոգություն արձանագրվել է լոկալ ջեռուցման հարցը, որովհետեւ ձմռանը, միեւնույն է, 3-4 ամսով դասընթացները կազմալուծվում են այդ պատճառով: Նկատվեց նաեւ, որ նախկին թաղապետը դպրոցների նկատմամբ առանձնապես ուշադիր չի եղել: Տնօրենի գրավոր երկու դիմումները՝ կապված դպրոցի 60 մ վազքատարածքի ասֆալտապատման եւ ծառերի էտման հետ (դասասենյակների լուսավորությունը խանգարող) մնացել են անարձագանք:

Կ. Դեմիրճյանի անվան թիվ 139 դպրոցում աշակերտների թվի նվազեցման միտում է նկատվում, 2000-ի համեմատությամբ դպրոցում 1-ին դասարանցիների թիվը նվազել է գրեթե կրկնակի: Ըստ տնօրենի, սա պայմանավորված է սոցիալ-տնտեսական խնդիրներով, այս հանգամանքով են պայմանավորված նաեւ ծնող-ուսուցիչ փոխհարաբերությունները: Ծնողական համայնքի դերը մեծանում է հատկապես ծայրամասային դպրոցներում, մինչդեռ նրանց մեծ մասն աշխատանք չունի: Աղանդավորների հետ եւս կան խնդիրներ, որովհետեւ նրանք բացահայտ հանդես չեն գալիս:

Դպրոցն անգլերեն լեզվի մասնագիտացում ունի: Նման դպրոցներին պետք են Հայաստանում տպագրված անգլերենի խորացված ուսուցման դասագրքեր, բայց դրանք վերացնելու միտում կա: Տնօրենի կարծիքով, այժմ շարունակվում է խորհրդային այն մտայնությունը, որ դպրոցները պետական հոգատարության տակ պիտի լինեն, ինչն այժմ բացակայում է, չի գործում նաեւ դրսում ընդունված հոգաբարձուների խորհուրդը: Առաջարկվեց հարկային դաշտում շահագրգռվածություն առաջացնել այն գործարար մարդկանց, դրամատեր անհատների շրջանակում, ովքեր ցանկություն կունենան եւ կօգնեն դպրոցներին՝ դրանով տնօրենին ազատելով բարերար որոնելու դժվարին պարտավորությունից:

Նախկին խորհրդային դպրոցի ամուր կառուցվածքը պայմանավորված էր տիրող գաղափարաբանությամբ: Այսօրվա ազատության քամիները, որ նաեւ ընտանիքներ են թափանցել, սոցիալ-հոգեբանական տարբեր դրսեւորումներով եւ նոր մտայնություններով գործում են նաեւ դպրոցներում: Այս պարագայում կարեւորվում է կրթարանի տնօրենության դիրքորոշումը սերնդի դաստիարակության հիմնախնդրում, որոշակի գաղափարախոսության (ազգային, քրիստոնեական) եւ կրթական նորմերի ուղղորդվածությամբ:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Այսօր սեպտեմբերի մեկն է, գիտելիքի օրն ու նոր ուսումնական տարվա սկիզբը

1-ին էջից

Իսկ մնացած հարցերում մեր կրթությունը պարտաճանաչորեն նմանակում է զարգացած աշխարհի կրթական չափորոշիչներն ու ստանդարտները՝ բակալավրիատ, մագիստրատուրա, 12-ամյա դպրոց: Նորոգվում ու հիմնանորոգվում են դպրոցները, ջեռուցման նախնադարյան մեթոդներից անցնում ենք լոկալ համակարգի: Համակարգիչները փոխարինել ու շարունակում են փոխարինել գրքերին: Եվ սա է գլխավոր պատճառներից մեկը, որ հայոց լեզուն, հայ գրականությունը, հայոց պատմությունը մեր երեխաները ամենից վատ գիտեն: Այս մասին հատուկ ընդգծվեց նույնիսկ մայրաքաղաքի դպրոցների տնօրենների օգոստոսյան խորհրդաժողովում: «Խիստ անհանգստացնող փաստ է այդ երեք առարկաների ուսուցման դրվածքը մեր դպրոցներում: Մեր գերխնդիրն է լինելու էական շրջադարձ կատարել այս առարկաների ուսուցման գործում», Երեւանի դպրոցների ներկայացրած նախորդ ուսումնական տարվա արդյունքները վկայաբերելով՝ հայտարարեց Երեւանի փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանը:

Ազգային մտածողության ու նաեւ պետականության զգացողությունների ծիլերը այս երեք առարկաներն են կրթում: Ուսումնական ծրագրերում ու պլաններում այս առարկաների տարածքն ու նշանակությունը աններելի նվազել է: Նրանց տեղն այսօր գրավել են անգլերենն ու համակարգիչը: Ինչ ազգային դպրոց առանց գրականության ու պատմության:

Կրթական ոլորտը չընդհատվող փորձարարությունների շրջան է ապրում: Անցումային շրջան է՝ այսպես ենք արդարացնում մեր վրիպումներն ու դժվարությունները նաեւ այս ասպարեզում:

Բայց այսօր սեպտեմբերի 1-ն է, ամենագեղեցիկ օրերից մեկը հայ մարդու ու նրա զավակի համար: Հայ մարդու, որի համար դեռ մեծագույն արժեք է կրթապաշտությունը: Կամենանք, որ այն անփոփոխ անցնի նաեւ իր զավակին, որին բաժին ընկան կրթական արժեքների խեղաթյուրման ժամանակները:

Մաշտոցյան գրերի 1600-ամյակին նվիրված դասախոսություններ Մոնրեալում

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Մոնրեալի մասնաճյուղի վարչությունից ուղարկված հաղորդագրությունից տեղեկացանք, որ վարչության հովանավորությամբ գործող հայագիտական դասընթացներն այս տարի նվիրվել են մաշտոցյան գրերի գյուտի 1600-ամյակին: Ազգային բարեգործ Ժիրայր Դերվիշյանի, բանաստեղծ, գրականագետ, դասախոս Մանվել Զուլեյանի ջանքերով ստեղծված դասընթացն այս տարի անցել է հրաշալի մթնոլորտում: Մասնակցել են ուսանողներ, կրթության աշխատողներ, արվեստագետներ, ազգային գործիչներ եւ ուրիշներ: Դասընթացն ընդգրկել է հայագիտության եւ մշակույթի տարբեր ոլորտներ: Առաջին դասախոսությունը նվիրվել է գրականագետ Լեւոն Միրիջանյանի հիշատակին, մեծարվել է նրա «Մեր Մեծասքանչը» գիրքը, որն անցած տարի Երեւանում լույս էր տեսել Ժիրայր Դերվիշյանի մեկենասությամբ: Հայկական պարարվեստի մասին դասախոսություն է կարդացել Ռուդոլֆ Խառասյանը, Հայաստանի տնտեսական վիճակի մասին՝ Հրաչ Գասպարը, հայկական գաղութների եւ սփյուռքահայ գրականության ստեղծման մասին՝ Մանվել Զուլեյանը: Վերջինս ներկայացրել է նաեւ Պարիս Հերունու «Հայերը եւ հնագույն Հայաստանը» գիրքը: 7 ամիսներին ընթերցվել է ավելի քան 25 դասախոսություն, ցուցադրվել են Հայաստանի եւ սփյուռքի ազգային-մշակութային կյանքի մասին պատմող ժապավեններ:

Ռ. Պ.

ՎԵՃԸ՝ ԴՐՍԻՑ

Արտախորհրդարանականները սահմանադրական քննարկումների մասին

Արտախորհրդարանական ուժերն այս տարին սահմանադրական քննարկումներին, ինչպես գիտենք, մասնակցելու իրավունք չունեն: Նրանք թերեւս իրենց կարծիքը հայտնեն մինչեւ 3-րդ ընթերցում, երբ նախագիծը ներկայացվի հասարակական լայն քննարկման: Այդուհանդերձ, խորհրդարանում չներկայացված կուսակցություններն այս տարին էլ արդեն ձեւավորված տեսակետ ունեն: Դրանք պարզելու համար ԱԺ-ում չներկայացված մի քանի կուսակցությունների ղեկավարների ուղղեցինք հետեւյալ հարցը. «Ի՞նչ կարծիք ունեք սահմանադրության նախագծի ներկա տարբերակի եւ խորհրդարանում ծավալված քննարկումների վերաբերյալ»:

Քրիստոնեա-դեմոկրատական միության առաջնորդ **Խոսրով Հարությունյանը** կարեւորում է քննարկման ուղիղ եթերով հեռարձակումը: Նա նշում, որ ներկա փաստաթուղթը նախորդի համեմատ որակական զգալի փոփոխություն է կրել՝ դեպի իշխանության հավասարակշիռ տարանջատման, դատական համակարգի անկախության, ընդհանրապես հանրային կյանքի ժողովրդավարական զարգացման երաշխիքը: Այդուհանդերձ, Խոսրով Հարությունյանը ունի մտահոգություն. նրա կարծիքով այսօր կա շանս իշխանություն-ընդդիմություն երկխոսության ծավալման համար, եւ իշխանությունները պետք է պահը բաց չթողնեն:

ՀԺԱՄ առաջնորդ եւ հանրապետության նախագահի խորհրդական **Սեյրան Ավագյանը** նշեց, որ կուսակցության դիրքորոշումը կհրապարակվի մինչեւ երրորդ ընթերցումը: Նա տեղեկացրեց նաեւ, որ ՀԺԱՄ-ը նախագծի հեղինակներին առաջարկություններ է ներկայացրել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության եւ հակակշիռների մեխանիզմների մշակման վերաբերյալ:

Անկախ Հայաստանի առաջին սահմանադրության հեղինակ կուսակցությունը, ինչպես նախապես հայտարարել էր, նախագծի շուրջը բովանդակային քննարկումներին չի մասնակցելու: Մտադրությունը վերահաստատեց ՀՀՇ վարչության անդամ **Անդրանիկ Հովակիմյանը:** Նրա խոսքով, Հայաստանում այսօր այն իրավիճակը չէ, որ քննարկվի երկրի մայր օրենքը, եւ տեղի է ունենալու ճիշտ նույնը, ինչ ընտրական օրենսգրքի պարագայում: Վենետիկի հանձնաժողովի կարծիքին՝ սահմանադրության նախագծում որակական առաջընթացի վերաբերյալ, Անդրանիկ Հովակիմյանը խորհուրդ է տալիս քաղաքական ասառ չտալ, այլ դիտարկել ընդամենը իրավական տեսանկյունից: Պարզվում է՝ ՀՀՇ ներկայացուցիչն այդքան էլ ուշադիր չի հետեւում խորհրդարանում ծավալված իրադարձություններին. երեւի նյարդերը չեն հերիքում:

Մ. Հ.

Հավատ չներշնչեցին թե՛ կոալիցիան, թե՛ ընդդիմությունը

1-ին էջից

Շարունակական բոյկոտում գտնվող ընդդիմությունը հնարավորինս օգտագործեց խորհրդարանական ամբիոնն ու ուղիղ եթերը՝ իրեն եւս մեկ անգամ գովաբանելու եւ հակառակորդի կեցվածքը վերահաստատելու համար, չնայած հատկապես առաջին օրն արտահայտվող ընդդիմությանը դարպասելու կոալիցիայի թեթեւակի փորձերին: Ընդդիմության եւ կոալիցիայի ներկայացուցիչների քննարկվող նյութին անմիջականորեն առնչվող հասուկենտ ելույթներն էլ պարզապես կորան մեծ մասամբ սեփական ճշմարտությունն ապացուցելուն ուղղված ելույթների լաբիրինթոսում: Արդյունքում ստեղծվեց կարծրացող տպավորություն, որ «ազգընտիրներից» շատ քչերն են սահմանադրության փոփոխությունների նախագիծն ընթերցելու «բարություն» դրսեւորել: Այս դեպքում ում մնացին նախագծի որակից բխող եզրակացություն-գնահատական տալու պատրաստվածությունն ու իրավաբանական տեղեկացվածությամբ աչքի չընկնող մեր հասարակությանը կողմնորոշելու խնդիրը:

Հանրությանը ներկայացված քննարկումները եթե անգամ ինչ-որ հստակեցում արեցին, ապա կրկնակի, գուցե ավելի նպաստեցին խորհրդարանում կատարվողը հայաստանաբնակներից հեռու ընթացող երեւույթ համարելուն: Իսկ սահմանադրության փոփոխությունների նախագիծը մերթ գովաբանող, մերթ փնովող, «ոչ»-ից «այո»-ի արագությամբ անցնող դարձող ընդդիմությունն ի վերջո որոշեց չմասնակցել հետագա քննարկումներին՝ չսպասելով իր իսկ ներկայացրած առաջարկների առնչությամբ նախագծի հեղինակների պատասխանին:

Այսօր ակնկալելի է համարյա միաձայն քվեարկություն: Իշխող կոալիցիան, բնականաբար, կողմ է սահմանադրության փոփոխությունների նախագծին, որի անհրաժեշտությունն ակնհայտ է, իսկ նպատակը պետք է որ լինի երկրի զարգացման ճանապարհի ապահովումը: Առկա ընթացքի դեպքում հայաստանաբնակներիս մնում է զգոն լինել եւ չսխալվելու հույսը դնել սեփական վերլուծական հնարավորությունների վրա: Սակայն հարգարժան իշխանավորներն էլ հարկ է, որ չմոռանան իրագեկելու իրենց պարտավորությունները:

«Ես խորհուրդ կտայի թեկնածուներին լավ մտածել ու նոր ինձ հետ մրցել»

Հոկտեմբերի 9-ին Սյունիքի մարզի Կապան քաղաքում կկայանա քաղաքապետի պաշտոնին հավակնողների ընտրությունը: Կապանում բնակիչների հետ զրույցներից տեղեկացա, որ բացի գործող քաղաքապետ Արմեն Կարապետյանից եւս 3 թեկնածուների անուններ էին շրջանառվում: Պրն Կարապետյանին հարցրի. «Ի՞նչ եք կարծում, կհաղթե՞ք»: Քաղաքապետը հստակ պատասխանեց. «Ես խորհուրդ կտայի թեկնածուներին լավ մտածել, քանի որ մեր քաղաքն իր դիրքով բազմաթիվ խնդիրներ ունի ու դրանք հաղթահարելու համար շատ ճանապարհ պիտի անցնեն: Եվ հետո էլ՝ իրենց դիմաց կա ուժեղ գործող քաղաքապետ՝ ես այսպես եմ ինձ տեսնում ու ավելի ուժեղ եմ, քան նախորդ ընտրությանը: Թող այդ թեկնածուները գոնե իրենց բակը կամ տանիքը վերանորոգեն ու նոր դուրս գան ինձ հետ մրցելու»: Ահա այսպիսին էր գործող քաղաքապետի հոխորտացող պատասխանը, որը պատրաստվում է տարիների աղբից մաքրել Ողջի գետը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ
Կապան-Երեւան

Բազմաձայն

Հին ու նոր Սպիտակ. 16 տարի անց

Աղետից 16 տարի անց էլ երկրաշարժը ենթագիտակցական ներկայություն է մարդկանց հոգեբանության մեջ: 10 տարի շարունակ Սպիտակում նվագով հարսանիքներ չեղան: Այսօր ծավալներն աննախադեպ ընդլայնած քաղաքային գերեզմանոցը սրբավայրի նման մի բան է դարձել սպիտակցու համար: Ուկրաինայի լվով քաղաքի հին գերեզմանատունը զբոսաշրջիկներին ներկայացվող դիտարժան վայրերի շարքում է, իբրեւ այս երկրի ճարտարապետական մտածողության յուրօրինակ արտահայտություն: Սպիտակի գերեզմանոցն էլ քաղաքի այցելուի համար ուսանելի շատ բան ունի, ոչ միայն իբրեւ աղետի սարսափելի պատկերի համր վկայություն, այլեւ ուսանելի դաս՝ թե ինչպես չպետք է շենք կառուցել եւ ինչու պիտի լուրջ վերաբերվել բնության չարաղետ անակնկալներին:

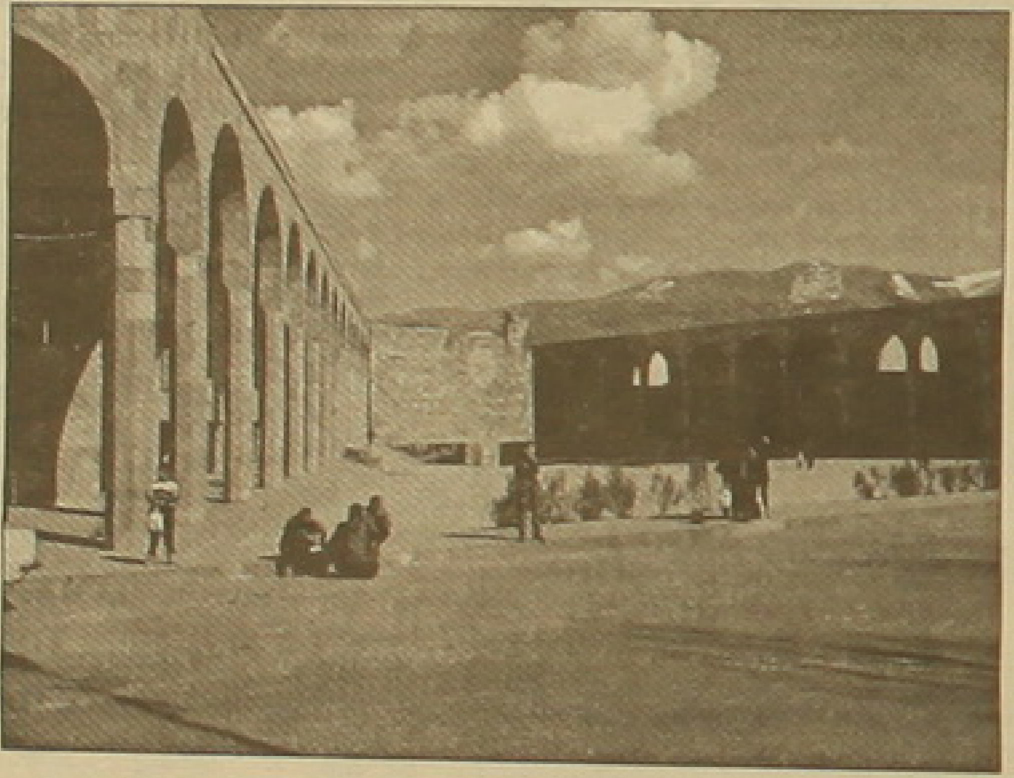

Ի տարբերություն աղետի գոտու մեջ ներառված այլ քաղաքների ու գյուղերի, Սպիտակի բնակֆոնդն ամբողջությամբ հողին հավասարվեց, պաշտոնական թվերի համաձայն զոհվեց 5000 մարդ: Այս տվյալին այսօր էլ սպիտակցիները կասկածանքով են վերաբերվում, քանի որ երկրաշարժից առաջ 23 հազար բնակիչ ունեցող քաղաքում մարդ չկա, որ մեկ կամ մի քանի մոտիկ հարազատներ ու մերձավորներ կորցրած չլինի: Ընտանիքներ կան, որ ընդհանրապես վերացան: Բայց այս տխուր վիճակագրությունը ճշտելու ոչ տրամադրություն, ոչ էլ հնարավորություն ունի քաղաքը:

Երկրաշարժը խնայեց միայն 3 բնակելի շենքերի, ուր այդ ժամին տանը եղածները այսօր իրենց երկրորդ կյանքն են ապրում: Ֆինլանդիա, Նորվեգիա, Ամերիկա, Իտալիա, Ռուսաստան, Ուկրաինա, Չեխիա, Էստոնիա, Ուզբեկստան, Շվեյցարիա, Ֆրանսիա, Գերմանիա, աշխարհի որ ծայրից ասես հասան այստեղ: Եվ այսօրվա Սպիտակն ինչ-որ առումով միջազգային քաղաքի նմուշ է դարձել: Ամեն երկիր իր կենցաղի ու ճարտարապետության ոճն ու մանրամասները բերեց, եւ աշխարհի ոչ մի քաղաքում նման բազմազանություն չես տեսնի:

Այն օրերին եւ այսօր էլ Սպիտակը շարունակում է մնալ համաշխարհային գթասրտության յուրօրինակ խորհրդանիշ, ապացույց, որ պատերազմներով ու փողի մոլուցքով տառապող աշխարհը միակամ է դառնում միայն բնության հանդեպ իր անզորության փաստին բախվելու դեպքում: Ամեն երկիր գթասրտության իր թաղամասերն ունի այստեղ: Իտալական «Պերգամո» կազմակերպությունը 15 տարի հովանավորում էր երկրաշարժից հետո ծնողազուրկ դարձած երեխաներին՝ օգնելով նրանց ե՛ւ հոգեբանորեն, ե՛ւ նյութապես: Այս կազմակերպության ընդհանուր օժանդակությունը կազմեց 4,5 մլն դոլար:

Երկրաշարժի առաջին իսկ օրերից այստեղ են մայր Թերեզայի կույսերը: Նրանք խնամում են ոչ միայն տեղացի կարոտյալներին, այլեւ Հայաստանի տարբեր մարզերից այստեղ բերված հիվանդ ու հաշմանդամ երեխաներին: 15 տարի առաջ լրագրողական հետաքրքրությունն ինձ ստիպեց բախել նրանց վագոն-տնակի դուռը, բայց կույսերը մերժեցին պատմել իրենց մասին: Այսօր նրանք բնակվում են փոքրիկ միջնաբերդի նմանվող շենքում, եւ նրանց հետ հանդիպելու իմ երկրորդ փորձը դարձյալ ձախողվեց: Նվիրյալների փոքրիկ դղյակի դարպասը այդպես էլ չբացվեց: Ճշմարիտ բարերարությունը չի սիրում խոսել իր մասին:

Բնակարանային ավանդներ սեփական տները կորցրածների համար

Աղետը հողին հավասարեցրեց 2640 պետական եւ 2400 մասնավոր բնակարաններ: Կառավարության 1999 թվականի որոշմամբ բնակարաններ բաշխվեցին միայն երկրաշարժից առաջ պետական բնակֆոնդում ապրած բնակիչներին: Այսօր նրանցից 383 ընտանիք դեռեւս հերթացուցակում է, առ այսօր ապրում են վագոն-տնակներում: 280 ընտանիքներ բնակարանային վկայագրեր ստացան՝ 3 սենյականոցի փոխարեն 3 հազար, 4-ի փոխարեն 4 հազար, 1 սենյականոցի համար՝ 1200 դոլար փոխհատուցումներով: Այն ժամանակ բնակարանները այսքան թանկ չէին, եւ մարդկանց մի մասին իսկապես հաջողվեց այդ գումարով նոր բնակարան գնել կամ կառուցել:

Առավել բարդ է աղետից առաջ սեփական բնակարաններում ապրած բնակիչների վիճակը: Ավերված բնակարանների փոխարեն նրանք երկրաշարժից անմիջապես հետո խնայբանկի գրքույկների տեսքով դրամական փոխհատուցումներ ստացան: Նրանց մեծ մասն ապրում է քանդված տան կողքին տեղադրված ժամանակավոր կացարաններում: Երկրաշարժից անմիջապես հետո Գորբաչովը խոստացավ 2 տարվա ընթացքում լուծել աղետի գոտու բնակարանային խնդիրը: Եվ մարդիկ հավատալով՝ ձեռք չտվին խնայբանկի փոխհատուցման գումարներին: Վերքը նոր էր, եւ նրանք զանգվածաբար զբաղված էին գերեզմանաշինությամբ, կորցրած հարազատների փնտրումով: Բացի այդ ընտանիքների մեծ մասը մասնատված էր, ամեն մեկը մի երկրում ու առողջարանում: 2 տարի անց, երբ հուսախաբ մարդիկ փորձեցին իրենք կառուցել իրենց նոր տունը, տնտեսությունը ճաքեց ինֆլյացիան, գումարները փոշի դարձան, սոցիալական կարիքներն ուժգնացան, եւ բնակարան կառուցելու մասին անիմաստ էր անգամ մտածել: Կար նաեւ մի այլ հանգամանք՝ աղետից անմիջապես հետո գիտնականները հայտարարեցին, որ սեյսմիկ իրավիճակն արգելում է քաղաքի հին տարածքում որեւէ կառուցապատում անել: Նոր Սպիտակը տարածվեց հին քաղաքից 7 կմ հեռու, իտալական թաղամասով: Կոտրած տաշտակի առաջ կրկին հայտնված սեփականատերերի խնդիրը լուծելու իր տարբերակն է առաջարկում Սպիտակի ներկայի քաղաքապետ Վանիկ Ասատրյանը: Այն է՝ ստեղծել 3-4 սենյականոց փոքր քոթեջների նախագիծ, որոնցում կապրեն առ այսօր տուն չստացած սպիտակցի նախկին սեփականատերերը: Քաղաքապետի նախաձեռնությամբ հատուկ հանձնաժողով ստեղծվեց, հաշվառում կատարվեց, պարզվեց, որ 1989 թվականին բնակարանների փոխհատուցման գրքույկները խնայբանկն առանձնացրել էր հատուկ կոդով, եւ հնարավոր է պարզել, թե ինչ չափի գումար է տրամադրվել այս կամ այն սպիտակցուն: Այդպիսի 962 ընտանիք կա այսօր քաղաքում, որ քանդված տան հետ կորցրեց նաեւ դրա փոխհատուցման գումարը: Նրանցից միայն 204-ն է կարողացել իր համար տուն կառուցել: Մնացածները դեմ են դրամական ամեն կարգի հատուցումների, բնակարան են ուզում:

Այսօր նոր կառուցապատումներն արվել են հիմնականում հին քաղաքի տեղում, քանի որ սեյսմոլոգներն ի վերջո փոխզիջումային եզրահանգման եկան՝ հին Սպիտակի տեղում կարելի է շենք կառուցել միայն սեյսմիկ նորմաների խստիվ պահպանության պայմանով: Այնուամենայնիվ, ըստ քաղաքապետի, հենց այս օրերին էլ ավտոսպասարկման հին կայանի տեղում արգելվեց որեւէ շինարարություն սկսել, այն պատճառաբանությամբ, թե այդ հատվածն անմիջապես ընկնում է երկրաշարժից առաջացած ճեղքվածքի վրա:

Թե՛ պետական, թե՛ մասնավոր շինարարությունը Սպիտակում իրականացվում է սեյսմիկ նորմաների հնարավորինս պահպանման սկզբունքներով, մինչեւ 9 բալ ուժգնության երկրաշարժի համար, եւ տներն այստեղ հաստատ ավելի ամուր են, քան երկրաշարժից առաջ: Մետաղական բարձիկների սկզբունքով կառուցված մի շենք էլ կա քաղաքի կենտրոնում, որի նախագծի հեղինակը ճապոնացիներն են:

Վերջին մարդահամարի տվյալներով, այսօր Սպիտակում 13 հազար մարդ է ապրում: Քաղաքապետի կարծիքով, սակայն, իրական թիվը 17-18 հազարն է, քանի որ մարդահամարի ընթացքում գրանցել են միայն փաստացի քաղաքում եղած բնակիչներին, նույնիսկ ուսանողները չեն հաշվառվել:

Երկրաշարժից հետո զարմանալի մի իրողություն եւս արձանագրվեց, աննախադեպ մեծացավ ծնելիության մակարդակը, մարդիկ շտապում էին կորցրած հարազատներին փոխարինել նոր ծնունդներով: 3 տարվա ընդմիջումից հետո այս տարի եւ շատացել են ծնունդները՝ հասնելով 1989-90 թվականների մակարդակին: Անցած ուսումնական տարում մի հետաքրքրական իրողություն էլ փաստվեց՝ ամեն դպրոցում աշակերտների թիվը 2-3-ով ավելացել է: Դրանք հեռու երկրներ գաղթած ու այնտեղ էլ չհաջողած սպիտակցիների զավակներն են: Ինչպես մյուս մարզերում, սպիտակցիների համար էլ տարագրությունն ապրուստ վաստակելու միջոց է դարձել:

Առաջին դասարանցիների թիվը, այնուամենայնիվ, պակասել է:

«Փայլա-բազարի» բատրակները

Սպիտակի կենտրոնում, նախկին «Գեղամեջ» կոչվող թաղամասի մի հատվածում, շուկայի մոտ մշտապես կարելի է հանդիպել դպրոցահասակ պատանիներից սկսած մինչեւ պատկառելի հասակի տղամարդկանց: Սա էլ Սպիտակի «ֆայլա բազարն» է: Հերթի սպասողների մեծամասնությունը նախկին արհեստավորներ են: Նրանք պատմում են խորհրդային ժամանակների մասին, երբ ապրուստի միջոց վաստակելու համար ստիպված չէին մեջք ծռել «ամեն պատահածի առաջ»: Նրանց մեջ էր նաեւ Սպիտակում հայտնի երաժիշտ Գուգոն, որին հարսանիքների ժամանակ ձեռքից ձեռք էին խլում, իսկ հիմա ստիպված է բատրակություն անել:

Օրերով ու ժամերով համբերությամբ սպասում են օրավարձու աշխատանքի: Գյուղատնտեսական աշխատանքների այս եռուն շրջանում նրանցից շատերին հաջողվում է 1-2, լավագույն դեպքերում 1 շաբաթվա բատրակության վարձվել: Օրը 1500 2000 դրամ փող են վաստակում, իսկ եթե սնունդն էլ հետն է, ուրեմն բատրակի բախտը բերել է:

Երկրաշարժից առաջ խորհրդային նշանակության տասնյակ ձեռնարկություններ կային Սպիտակում՝ վերելակաշինականը, կարի ֆաբրիկան, ալրաղաց կոմբինատը, շաքարի գործարանը, կաշվի փոխարինիչների գործարանը: Միայն կարի ֆաբրիկայում 4000 մարդ էր աշխատում: Այսօր դրանցից միայն կարի ֆաբրիկան է աշխատում՝ պատվերներ ընդունելով Հոլանդիայից, Գերմանիայից ու Ամերիկայից: Շաքարի գործարանի հետքերն անգամ չեն մնացել, երկրաշարժից անմիջապես հետո հանձնվեց Վրաստանին: Հետագայում գործարանը վերագործարկելու բազում առաջարկներ ու նախաձեռնություններ եղան, բայց բոլորն էլ ձախողվեցին: Քաղաքապետը ներկայացնում է քաղաքի զբաղվածության հետեւյալ ցուցանիշները՝ «Սպիտակում գործազրկությունը հասնում է 40 տոկոսի, մնացած 60 տոկոսի 20 տոկոսը դրսի աշխատողներն են, մյուս 20 տոկոսը բյուջետային աշխատողներն են, եւ մնացածը մանր ու միջին բիզնեսով, հատուկենտ ձեռնարկություններում զբաղվածներն են»:

Իտալացիները Սպիտակում անասնահամալիր են կառուցել, որ ներդնողների ակտիվ մասնակցությամբ դարձել է ժամանակակից խոշոր ձեռնարկություն: Մոտ 250 հա տարածք զբաղեցնող անասնապահական ֆերման նորոգ ու ժամանակակից տեսք ունի, գազիֆիկացված է, այստեղ 1000 գլուխ խոզ, 200 գլուխ կով են աճեցվում, եւ 800 գլուխ կով էլ բերվելու է Հոլանդիայից, այդ դեպքում ձեռնարկության 120 աշխատողների թիվը կկրկնապատկվի: Իսկ հիմա վերազինվում են կաթնամշակման ու մսամշակման արտադրամասերը:

ԱԺ պատգամավոր Արկադի Համբարձումյանն այստեղ նաեւ հարակից արտադրություններով մինի ալրաղաց-գործարան է կառուցում, մտադիր է վերակենդանացնել նաեւ թռչնաբուծական ֆաբրիկան:

Ժամանակակից ռոբինզոնները

Կենտրոնից դուրս նեղլիկ փողոցներում տեղավորված տներում իշխում է գյուղական կենցաղը: Գործազրկությունը տարբեր մանրամասներով գործողության մեջ է դրել նույն դրաման՝ գոյության կռիվ անունով: Աշխատանք չունեցող մարդիկ ապավինել են հողին ու անասունին: Ամեն տուն տնամերձ հողակտոր ու գոնե 2-3 անասուն ունի: Տների բակերում աթարի դեզեր կան, շատերն այսօր էլ այն օգտագործում են ձմռանը բնակարանը տաքացնելու համար: Այս տարի հողագործների մեծամասնությունը գարի ու ցորեն ցանեց՝ հրաժարվելով ավանդական կարտոֆիլից: Շրջակա գյուղերի բնակիչները կարտոֆիլը շուկա են հանում եւ «էժանություն» գցում՝ սպիտակցուն զրկելով նույնիսկ կոմբայնին, տրակտորին, ոռոգման ջրին տված ծախսերը հանելու հնարավորությունից: Իր սեւ գործն է անում եւ բնության քմահաճույքը: Անցած տարի դաշտամկներն ու մողեսները բառացիորեն խեղդում էին ցանքերը: Ոչ մի հնար չեղավ կասեցնելու նրանց ավերածությունները: Սպիտակցիներից մեկը պատմում է, որ մկների «պահեստավորած» մոտ 100 կգ կարտոֆիլ է հայտնաբերել: Նախորդ տարիներին կարտոֆիլ ցանածները զանգվածաբար անցել են գարուն: Գարու կարիքը մեծ է, հավ ու խոզ պահողների թիվը՝ շատ: Համեմատաբար եկամտաբեր է կաղամբը, որ տանում են Ստեփանավանի գյուղերը, փոխանակում չեչիլ պանրի կամ վառելափայտի հետ:

Աշխատանք չլինելը լարել է մարդկային բոլոր հնարավորությունները: Սլավիկ Դանիելյանի ընտանիքն առավոտից մինչեւ ուշ երեկո կռացած է մոտ 5 հազար մետր հողամասում: Տնաջան աշխատանքն օգնեց, որ այս տարի կարողանան նորոգել երկրաշարժից ավերված իրենց տունը: Վաղ առավոտից ոտքի վրա են բոլորը՝ դպրոցահասակ թոռներից մինչեւ ընտանիքի մեծը: Գործի եռուն ժամանակ թոռները հաճախ ստիպված են լինում բացակայել դպրոցից: Ամեն մեկն իր գործն է անում, ըստ հասակի ու նպատակահարմարության: Հողի հետ միշտ գործ ունենալուց ծռված ու կոշտացած մատներով, արեւից սեւացած դեմքով տանտիրուհին պատմում է, որ ջրելը, օրինակ, տարիքն առաջացած ամուսնու վրա է: Համեմատաբար ավելի հեշտ գործ է: Դաշտից վերադառնալուց հետո նրանց սպասում են անասունները՝ կաթնամթերք միշտ ունեն: Այդպես եւ մյուս սպիտակցիները:

Ցոլակ Մաթոսյանի ընտանիքն ապրում է նույն սկզբունքով: Արդեն իրենց փոքրիկ ֆերման ունեն՝ բազմաթիվ կովերով, խոզերով ու ցուլերով: Կաթը, միսն ու պանիրն անմիջապես խանութներին են հանձնում: Ցոլակը հայտնի է արտասովոր աշխատասիրությամբ: Նա մեն-մենակ հնձում է իր 15 անասունների խոտը: 9 հազար մետր հող ունի նախկին շաքարի գործարանի ֆիլտրացիոն դաշտերի տարածքում, մշակում է նաեւ լքված հողատարածքները: Ապրում են գերդաստանով՝ 2 որդիների, թոռների ու հարսների հետ: 24-ամյա աղջիկը զոհ գնաց երկրաշարժին:

Նա համոզված է, որ այս դժվար պայմաններում կարելի է ապրել միայն հողին եւ ոչ թե պետությանը ապավինելով. «Հողը մարդուն ծնել է, հողն էլ կարող է պահել նրան: Լիսանում է, գալիս եմ այստեղ»: Եվ 7-րդ տասնամյակի շեմին առույգ է պատանու նման: «Քրտինքն առողջ է պահում մարդուն», ասում է նա: Հենց դա էլ հնարավորություն է տալիս խորհրդային տարիների ավանդույթը պահպանելով շաքարավազը, ալյուրը, վերմիշելն ու ցորենը պարկերով եւ ոչ թե կգ-ներով գնել: Մնացածը՝ միրգ ու բանջարեղեն, դարձյալ հողն է տալիս:

Ժամանակակից քաղաքի եւ նահապետական գյուղի կենցաղը խառնվել է այսօրվա Սպիտակի նկարագրում: Ճարտարապետ Ալեքսանդր Բաղալյանի նախագծած կենտրոն թաղամասը եվրոպական քաղաքի փոքրիկ հատված է հիշեցնում: Քաղաքի կենտրոնում գերժամանակակից նորակառույցներ են, քաղաքի մի ծայրից մյուսը սլանում են երթուղայինները, ուղեւորների մի մասը՝ սոցիալապես անապահովները, բժիշկներն ու ուսուցիչները քաղաքապետարանի տրամադրած կտրոններով անվճար են երթեւեկում: Երկրաշարժից առաջ Սպիտակը 9 հանրակրթական դպրոց ուներ, այսօր 9-ն էլ վերակառուցվել են: Վագոն տնակները քարաշեն կառույցներ տեղափոխելու հարցը լուծվել է, սակայն 5 դպրոցներ աշխատում են 3-4 հերթով, քանի որ վերակառուցվել են ընդամենը մեկական մասնաշենքեր: 2-րդ դպրոցի երկրորդ մասնաշենքը կառուցվեց ֆրանսիացիների օգնությամբ: Այսօր Հայ ավետարանչական եկեղեցին 35 հազար եվրո է տրամադրել նաեւ սպորտդահլիճի համար, եւ 25 մլն դրամ նախատեսվել է 4-րդ դպրոցի նորոգման համար: Սկսվել է նաեւ 3 դահլիճով եւ ժամանակակից հարմարություններով սպորտդպրոցի շինարարությունը: Քաղաքը նաեւ հրաշալի մշակույթի պալատ ունի:

Կամարաշար սրահներով, քանդակի, կերպարվեստի ու խճանկարի ստեղծագործական համակցություններով ճարտարապետ Ջիմ Թորոսյանի նախագծած նոր հրապարակը կենսուրախություն է հաղորդում Սպիտակի նկարագրին՝ խորհրդանշելով մարդկային անսահման լավատեսությունն ու նույնիսկ այսպիսի սարսափելի աղետ տեսած քաղաքի վերակենդանալու ունակությունը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Արտերկիր

Պաշտոնական Երեւանը մտահոգված է Հայաստանը շրջանցող տարածաշրջանային եւ մեկ նախագծի՝ Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցումից: Եթե ընդամենը մի քանի շաբաթ առաջ Հայաստանի իշխանություններն այդ երկաթուղու կառուցումը համարում էին հարեւան երեք հանրապետությունների, մասնավորապես Ադրբեջանը եւ Թուրքիան միմյանց կապող Վրաստանի ներքին գործ (նման ոգով արտահայտվեց վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը Ջավախք կատարած այցի օրերին), ապա այսօր ակնհայտ է դառնում շեշտադրության փոփոխությունը:

ակնարկում են, որ դրանով Վրաստանը նպաստում եւ տեւական է դարձնում Հայաստանի շրջափակումը, ապա Թբիլիսիում այլ կարծիքի են: Օրինակ, Վրաստանի խորհրդարանի Եվրատլանտյան ինտեգրացիայի հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Դավիթ Բաքրաձեն կարծիք է հայտնում, որ Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգիծը ոչ միայն չի մեկուսացնի Հայաստանը, այլեւ ընդհակառակը՝ հարեւան հանրապետությանը կբերի տնտեսական օգուտներ: «Եթե Հայաստանը Թուրքիայի եւ Եվրոպայի հետ կապվի Վրաստանի տարածքով, ապա այս փուլում դա կլինի հաջողված քայլ հենց Հայաստանի համար», նշում է նա:

Ղարաբաղի շրջափակումը: Բայց բավական էր Վաշինգտոնի շահերից բխեր հակաահաբեկչական պայքարում Բաքվի հետ համագործակցությունը եւ 907 ուղղումը կասեցվեց:

Երբ 90-ականների կեսերին խոսվում էր Հայաստանը շրջանցող Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատարի եւ Բաքու-Թբիլիսի-Էրզրում գազատարի կառուցման հավանականության մասին, Հայաստանում եւ Ռուսաստանում թերահավատորեն էին վերաբերվում այդ ծրագրերին՝ դրանք համարելով քաղաքական: Ասվածի մեջ ճշմարտություն կար, սակայն այսօր Բաքու-Թբիլիսի Ջեյհանն արդեն պատրաստ է

Վրաստանը կարող է տեւական դարձնել Հայաստանի շրջափակումը

Երեւանը մտահոգված է Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի կառուցումից

Հայաստանի արտգործնախարարն իր վերջին ասուլիսում նշեց, որ Վրաստանն ու Ադրբեջանը բարոյական իրավունք չունեն կառուցելու այդ երկաթգիծը, եթե անգամ նախագծի ֆինանսավորումը կատարվի ոչ դոնոր կազմակերպությունների, այլ այդ երկրների բյուջեներից: «Այսօր կա Կարս-Գյումրի երկաթգիծ, որը չի աշխատում Թուրքիայի վարած սխալ քաղաքականության պատճառով: Մենք կարծում ենք, որ նոր երկաթգիծ կառուցելուն միտված յուրաքանչյուր ներդրում, որը կշրջանցի արդեն գոյություն ունեցող երկաթգիծը, անիմաստ է: Մենք պայքարելու ենք դրա դեմ», ասաց Վարդան Օսկանյանը եւ ընդգծեց, որ Հայաստանը փորձելու է շահագրգիռ երկրներին ապացուցել Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցման անիմաստ լինելը:

Հայաստանը շրջանցող երկաթգծի կառուցման հավանականությունը հավանաբար իրական է, այլապես պաշտոնական Երեւանն արտգործնախարարի շուրթերով ակնհայտ անհանգստության նշաններ ցույց չէր տա: Ըստ էության Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի կառուցմամբ Կարս-Գյումրի երկաթգիծը մոռացության կմատնվի: Համենայն դեպս, Թուրքիան շարունակում է Հայաստանի ցամաքային շրջափակումը, եւ քանի դեռ հայ-թուրքական սահմանը փակ է, Անկարայի եւ Երեւանի միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու հեռանկարները իրատեսական չեն, Կարս-Գյումրի երկաթգծի վերաշահագործումն առաջիկա տարիներին հավանական չի թվում:

Եթե Երեւանում Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի կառուցումն ընկալվում է ոչ բարեկամական քայլ Վրաստանի կողմից, ավելին՝ հայկական իշխանություններն

Արտգործնախարար Սալոմե Զուրաբիշվիլին մի քանի օր առաջ լրագրողների հետ զրույցում նշել է, որ նախագիծը Հայաստանի հավանությանը չի արժանանում, եւ Թբիլիսին պատրաստ է քննարկելու նաեւ այլ երթուղիներ, բայց, մյուս կողմից, Վրաստանի իշխանությունները թույլ չեն տա, որ որեւէ երկիր, այդ թվում Հայաստանը փորձի խոչընդոտել ծրագրի իրականացմանը, ավելին՝ Միացյալ Նահանգների միջոցով: Հուլիսին ԱՄՆ Կոնգրեսի հայկական հարցերով հանձնախմբի անդամներ, կոնգրեսականներ Ֆրենկ Փալոնը, Ջո Նոլենբերգը եւ Ջորջ Ռադանովիչը Ներկայացուցիչների պալատին են ներկայացրել մի օրինագծի նախագիծ, ըստ որի Մ. Նահանգներին արգելվում է օժանդակել Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի կառուցումը: Կոնգրեսականները նշել էին, որ Կարս-Գյումրի երկաթգիծը շրջանցելն ու Հայաստանին տնտեսական եւ առեւտրային վնասներ հասցնելը հակասում է Մ. Նահանգների տարածաշրջանային երկարաժամկետ շահերին:

Սակայն ակնհայտ է, որ որեւէ լոբբիստական կառույց չի կարող խոչընդոտել Մ. Նահանգների համար կարեւոր ծրագրի իրականացմանը, եթե վերջինս բխում է աշխարհի գերհզոր տերության շահերից: Առայժմ Մ. Նահանգների կառավարությունը հստակ դիրքորոշում չի արտահայտել Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցման եւ Վաշինգտոնի քաղաքական ու ֆինանսական աջակցության մասին: Հիշենք Ազատության աջակցության ակտի 907 ուղղումը, որով մոտ 10 տարի արգելված էր Մ. Նահանգների կառավարությանը ֆինանսական աջակցություն տրամադրել Ադրբեջանին, քանի դեռ վերջինս շարունակում է Հայաստանի եւ Լեռնային

շահագործման, իսկ Բաքու-Թբիլիսի-Էրզրում գազատարը մի քանի տարի հետո պատրաստ կլինի: Այս նախագծերն ակնհայտորեն ուղղված էին Ռուսաստանի նավթային շահերի դեմ:

Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի նախագծին ԱՄՆ-ի աջակցելը կամ չաջակցելը կարեւոր ցուցիչ կլինի Հայաստանի նկատմամբ Մ. Նահանգների տարածաշրջանային-կոմունիկացիոն քաղաքականությունը ճիշտ հասկանալու համար: Այդ նախագիծը չի կարող ուղղված լինել Ռուսաստանի դեմ, քանի որ դրա կառուցումն էականորեն չի կարող սահմանափակել ռուսական ազդեցությունը կովկասյան տարածաշրջանում: Հետեւաբար եթե Մ. Նահանգները քաղաքական եւ ֆինանսական աջակցություն ցույց տա Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի նախագծին, ինչպես կասպյան խողովակաշարերի դեպքում է, ապա կնշանակի, որ Հայաստանի մեկուսացումը մեծ հաշվով չի հետաքրքրում ամերիկացիներին: Ավելին՝ շրջափակված Հայաստանը այլ ելք չի ունենա, քան կառչած մնալ Ռուսաստանից, ինչը կարծես թե մինչեւ այսօր չի գոհացրել ամերիկացիներին:

Վրաստանով Թուրքիան Ադրբեջանի հետ կապող Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի երկարությունն, ըստ նախագծի, 98 կմ է (նկատենք, որ երկաթգծով Ախալքալաքը կապված է Թբիլիսիին, վերջինս էլ՝ Ադրբեջանին, հետեւաբար անհրաժեշտ է կառուցել միայն Կարս-Ախալքալաք հատվածը եւ վերանորոգել Ախալքալաք-Թբիլիսիի որոշ հատվածներ), որից 68 կիլոմետրն անցնելու է Թուրքիայի, 30-ը՝ Վրաստանի տարածքով: Նախագծի արժեքը տատանվում է 500-800 մլն դոլարի սահմաններում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԲՆԱԿԱՆ ԱՂԵՏ

Աղետալի վիճակ ԱՄՆ-ի հարավում

Նոր Օռլեանի 80 տոկոսը հեղեղված է

ԱՄՆ հարավում՝ Լուիզիանայի, Միսիսիպիի եւ Ալաբամայի նահանգներում շարունակվող «Կատրինա» մրրիկի զոհերի թիվն արդեն հասնում է հարյուրների: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Լուիզիանայի գլխավոր քաղաք, ջազի հայրենիք Նոր Օռլեանի 80 տոկոսը ջրածածկ է եղել եւ գրեթե կտրված է արտաքին աշխարհից:

REUTERS/ARMENPRESS

Նահանգապետ Քեթլին Բլանկոյի խոսքերով, «վնասներն անհամեմատ գերազանցում են մեր ամենամռայլ կանխատեսումները»: Իշխանությունները դժվարանում են տվյալներ հրապարակել զոհերի թվի վերաբերյալ: Նույնպիսի վիճակ է Միսիսիպիի նահանգում: Բիլոքսիի քաղաքապետ Վինսենթ Քրիլի խոսքերով, «ծովափին թերեւս հարյուրավոր զոհեր կան»:

Լուիզիանայում շարունակվում է բնակիչների տարահանումը: Որոշված է դուրս բերել Նոր Օռլեանում մնացած բոլոր անձանց: Նահանգապետը նշում է, որ թաքստոցներում եւ բարձրադիր վայրերում ապաստանած մարդիկ այլեւս խմելու ջուր եւ սնունդ չունեն, ուստի հարկ է լինում զբաղվել նաեւ պարենավորմամբ: Քաղաքի որոշ շրջաններում հայտարարված են արտակարգ դրություն եւ պարետային ժամ: Ոստիկանները շրջափակել են առավել տուժած շրջանները, որտեղի բնակիչները չկարողանան ժամանակից շուտ վերադառնալ իրենց տներ: Ենթադրվում է, թե վերադարձն անվտանգ կլինի մի քանի շաբաթ հետո միայն:

Հոսանքազրկված Նոր Օռլեանը գիշերները թաղվում է խավարի մեջ: Քաղաքի պատմական մասում՝ այսպես կոչված ֆրանսիական թաղամասում հաճախակի են դարձել գողության դեպքերը: Հարյուրավոր մարդիկ փշրում են հիմնարկների շենքերի ապակիները եւ դուրս բերում արժեքավոր իրեր: «Սուպերդոում» փակ մարզադաշտում ապաստանած հազարավոր մարդիկ անչափ ծանր պայմաններում են, քանզի օդափոխիչներն անջատված են, ներսում 32 աստիճան շոգ է:

Մշակված է հատուկ ծրագիր, ըստ որի Նոր Օռլեանում մնացած բնակիչները դուրս են բերվելու ջերմանավերով:

Իրաքում արդեն 67 լրագրող է զոհվել

Դա ավելին է, քան Վիետնամի պատերազմինը

Բաղդադում իր աշխատանքային պարտականությունները կատարելիս երեքշաբթի օրը գնդակահարվել է «Ալ Իրաքիա» հեռուստաընկերության թղթակից Ռաֆիդ Մահմուդ ալ Ռուբային: Մարդասպանները հայտնի չեն:

Իրաքն ամենավտանգավոր երկիրն է համարվում լրագրողների աշխատանքի համար: Պատերազմի ընթացքում առեւանգվել է 22 լրագրող: Առեւանգիչներն ազատ են արձակել 21-ին, իսկ իտալացի Էնցո Բալդոնիին մահապատժի են ենթարկել:

2003 թ. մարտի 22-ին պատերազմի առաջին զոհը դարձավ ավստրալական ABC ռադիոընկերության օպերատոր Փոլ Մորանը, որը սպանվեց պայթյունից: ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ գործակալությունը նշում է, որ «Ալ Իրաքիայի» աշխատակիցը պատերազմի սկզբից ի վեր Իրաքում զոհված 67-րդ լրագրողն է: Երկու այլ լրագրողներ (բրիտանացի եւ սաուդցի) համարվում են անհետ կորած:

«Թղթակիցներ առանց սահմանների» միջազգային կազմակերպության տվյալներով, Վիետնամի հակամարտության 20 տարիներին զոհվել է 63 լրագրող: Հարավսլավիայում 1991-95 թթ. ռազմական գործողությունների զոհերը դարձան ԶԼՄ-ների 49 ներկայացուցիչներ: Ալժիրում 1993-1996 թթ. քաղաքացիական կռիվների ժամանակ զոհվեցին 20 թղթակիցներ:

Պ. Ք.

Վրաստանն ամբաստանվում է օսերի ցեղասպանության մեջ

Հարավային Օսիայի նախագահ Էդուարդ Կոկոյտին Վրաստանից պահանջել է պատասխանատվություն ստանձնել օսերի ցեղասպանության համար եւ հրաժարվել ազգայնական գաղափարախոսությունից:

Նրա խոսքերով, դա վրաց-օսական հակամարտության կարգավորման գլխավոր պայմաններից մեկն է: ՌԻԱ գործակալությունը մեջբերում է Կոկոյտիի այն խոսքերը, որ 1980-ական թվականներից սկսած Վրաստանը վերածվում է մեկ ազգի պետության: «Եթե 1980-ական թթ. սկզբներին վրացիները կազմում էին Վրաստանի բնակչության 64 տոկոսը, ապա ներկայումս նրանք կազմում են 86 տոկոս», ընդգծել է նա՝ շեշտելով, որ դա Վրաստանի ղեկավարության գաղափարախոսության հետեւանք է:

Անդրադառնալով Վրաստանի վարչապետ Զուրաբ Նողայդելու հետ հանդիպում ունենալու հնարավորությանը, Կոկոյտին ասել է, որ հանդիպումը հնարավոր կլինի գործնական արդյունքների պայմանով միայն: «Մենք ուզում ենք, որ այդ հանդիպումից թե վրացի եւ թե օս ժողովուրդներն ստանան անվտանգության որոշակի երաշխիքներ: Սադրիչ գործողությունները պետք է դադարեցվեն», ընդգծել է Հարավային Օսիայի նախագահը:

Նաթանյահուն կփորձի դառնալ «Լիկուդի» առաջնորդ եւ Իսրայելի վարչապետ

Իսրայելի նախկին վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն երեկ պաշտոնապես հայտարարել է, որ մասնակցելու է աջակողմյան «Լիկուդ» կուսակցության ղեկավարի ընտրություններին եւ իր թեկնածությունն է առաջադրելու երկրի վարչապետի պաշտոնի համար:

Նաթանյահուի խոսքերով, ներկայիս վարչապետ եւ «Լիկուդի» առաջնորդ Արիել Շարոնը նահանջել է կուսակցության սկզբունքներից եւ սկսել է գործել իսրայելցի ձախերի պես: «Նա սպառնում է իր իսկ ձեռքերով քանդել այն տունը, որի կառուցմանն օժանդակել էր», հայտարարել է Նաթանյահուն:

«Հաարեց» թերթը տեղեկացնում է, որ իր թեկնածության առաջադրման առթիվ Նաթանյահուի կազմակերպած մամլո ասուլիսը կարճ ժամանակով ընդհատվել է նրա եւ Շարոնի կողմնակիցների ծեծկռտուքի պատճառով:

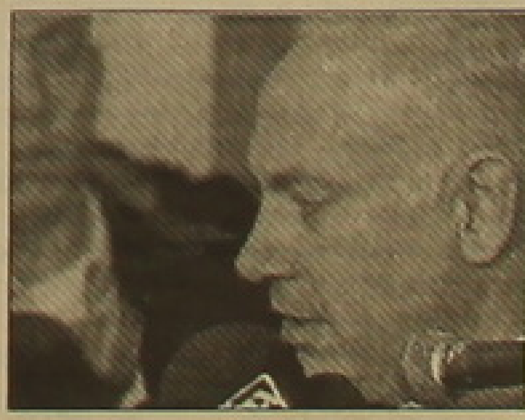

Ըստ Նաթանյահուի, Իսրայելին հարկավոր է այնպիսի առաջնորդ, որը կմիավորի երկիրը: Նրա խոսքերով, միայն «Լիկուդը» կարող է ապահովել քաղաքացիների անվտանգությունը եւ ձեռնարկել կաշառակերության դեմ ուղղված արդյունավետ միջոցներ:

Օգոստոսի 29-ին որոշվեց սեպտեմբերի 26-ին «Լիկուդի» կենտկոմի նիստ հրավիրել առաջիկա կուսակցական ընտրությունների հարցը քննարկելու համար: Նիստում քվեարկության արդյունքների հիման վրա թերեւս որոշում ընդունվի ընտրությունները 60 օրվա ընթացքում անցկացնելու վերաբերյալ:

Իսրայելում անցկացված վերջին հարցումները ցույց են տալիս, որ իր թեկնածությունն առաջադրելու դեպքում Շարոնը «Լիկուդի» ընտրություններում տանուլ կտա Նաթանյահուին:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Վաղվա աղուսների վախից

Վերջերս թերթերից մեկում լրատվություն կարդացի «Գարուն» ամսագրի այսօրվա վիճակի մասին, որն, ըստ ներկայացվածի, կարելի է ասել ողբերգական է: Տպագրվում է ընդամենը 1000 օրինակ եւ վաճառվում է ընդամենը 500 դրամով: Այո, «Գարուն» ամսագրի պարագայում պետք է այս 500 դրամը փոքր գումար համարել, եթե հիշենք, թե ժամանակին ինչպիսի ժողովրդականություն ուներ ժամանակին: Բայց ժամանակները փոխվել են, եւ անգամ այս 1000 օրինակի մեծ մասը վերադարձվում է խմբագրություն: Ամսագրի գլխավոր խմբագիր Վարուժան Այվազյանը դա բացատրում է երկու հանգամանքով. մեղավոր է «Հայմամուլը», որը ջանք չի թափում ամսագիրը տարածելու համար եւ երկրորդ, մեղավոր է մեր իրականությունը, «որտեղ տիրում է ավերիչ կուսակցականությունը, եւ մշակույթը հետին պլան է մղված, հասարակությունը կարդալու կարիք բնավ չի զգում»:

Վարուժան Այվազյանի երկրորդ մտքի հետ համաձայն ենք: Դժբախտաբար, այդպես է: Այժմ մարդիկ գեղարվեստական գրականությունից հեռացել են: Նրանց հետաքրքրում է չոր տեղեկատվությունը եւ ցնցող իրադարձությունը: Բայց քանի որ այժմ ցնցող իրադարձությունն այլեւս չի ցնցում, մնում է չորուցամաք տեղեկատվությունը: Տեսաք, չէ՞, ինչ կատարվեց այս տարի բուհերի ընդունելությունների քննությունների ժամանակ: Անգրագիտություն լինում է, սակայն այդպիսի դաժան անգրագիտություն չէր պատկերացնի ամենաֆանտաստ գրողը: Եվ հետեւանքն այն է, ինչ կա: «Գարունի» պարագայում ամեն ինչ պարզ է. ըստ Վարուժան Այվազյանի, ամսագրում տպագրվում են հայ միջակ գրողները:

Ստացվում է փակ շղթա. միջակ գրողների գործերն են տպագրվում, որովհետեւ լուրջ ստեղծագործությունները ընթերցող չունեն: Ո՞վ է մեղավոր: Դե, արի ու մեկնումեկին մեղադրի: Այսպես, առանց մեղավորին գտնելու անվերջ խոսում ենք մեղքի մասին:

Գիտենք, էս երկիրը փող չունի էս գործն անելու, էն գործն անելու, ԱԺ պատգամավորին ու նախարարին վարձատրելու համար, անգամ ուսուցչի համար դժվար է փող գտնում: Հիմա եկել ենք, մշակույթի, գիր-գրականության համար իշխանությունների դուռն ենք գնում, թեեւ շատ լավ գիտենք, որ իշխանավորը մեր առջեւ ոչ թե դուռ, անգամ օդանցք էլ չի բացի:

Մյուս կողմից էլ՝ ոչ մշակութային զարգացման ծրագիր ունենք, ոչ մշակութային քաղաքականության ծրագիր, ով ցանկանում գիրք է տպագրում (լավ էլ անում է), ինչ գիրք ասես տպագրվում է (ավա՜ղ, հարյուրից հիսունի դեպքում հայոց լեզուն աղավաղելով), նույն որակի (եւ՝ դեռ ավելի որակյալ) թղթի վրա տպագրվում են Դանիել Վարուժանի, եւ 13 գիրք հրատարակելուց հետո էլ այդպես էլ պոեզիայի իմաստը չհասկացած մի պաշտոնյայի գործերը...

Մի այնպիսի շիլաշփոթ է ստեղծվել, որից դուրս գալու համար այսուհետեւ տասնամյակների ջանքեր կպահանջվեն: Իսկ եթե ջանքն էլ չլինի, ապա վաղը, մյուս օրը կապրենք աղուսներում:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Քաղաքակիրթ եւ կենսունակ ազգ մնալու համար մշակույթը չպետք է անտեսենք

«Ամեն մի ազգի կարեւորագույն սնունդը հենց հոգեւոր մշակույթն է: Պետք չէ սպասել, որ նախ պահանջարկ լինի, հետո զբաղվենք մշակույթով: Որպեսզի մեր հասարակությունն ունենա հոգեւոր սննդի կարիք, այդ սնունդը պետք է նախ տալ», «Հայ արվեստ» հանդեսի հերթական՝ այս տարվա 2-րդ համարում տպագրված հարցազրույցում ասում է «Սարգիս Խաչենց» հրատարակչության տնօրեն Սերգեյ Խաչիկօղլյանը: 1987 թ. ստեղծված հրատարակչությունը ընթերցողների սեղանին է դրել 50 անուն գիրք, սկսել է նոր՝ երաժշտական մատենաշար: Այսօր անհնար է լինել քաղաքակիրթ եւ կենսունակ ազգ համամարդկային եւ համաշխարհային համատեքստից դուրս: Մասնավորապես թարգմանությունների շնորհիվ հարստանում է լեզուն եւ մտածողությունը, որոնք, ինչպես Ս. Խաչիկօղլյանն է ասում, մշակույթի, հետեւաբար ժողովրդի կեցության հիմքն ու առանցքն են, նրա լիարժեք գոյության հիմնական պայմանն ու երաշխիքը:

1915 թ. հայ ժողովուրդը վերելք էր ապրում գրականության, երաժշտության, թատրոնի եւ կերպարվեստի բնագավառում: Սակայն ցեղասպանությունից հետո մարդկային, մշակութային եւ հայրենիքի կորստի պատճառով մեր մշակույթում մեծ տեղ գրավեց եղեռնի թեման: Մասնավորապես հանդեսն անդրադարձել է ազգային պատկերասրահում բացված ցուցահանդեսին, ուր ներկայացվել են Վարդգես Սուրենյանցի, Հմայակ Արծաթպանյանի, Եղիշե Թադեւոսյանի, Սարգիս Խաչատուրյանի, Վարդան Մախոխյանի, Ժիրայր Օրագյանի, Ժանսեմի, Հակոբ Հակոբյանի եւ ուրիշների եղեռնի թեմայով աշխատանքները: Նրանցից Վարդան Մախոխյանին «Կարմիր արծիվ» շտանշան տվեց Հովհան Վիլհելմ կայսրը՝ թուրքերի դաշնակիցն ու բարեկամը: «Ֆրանսիայի քաղաքացի», «Պատվո լեգեոնի» շքանշանակիր Մախոխյանի մասին եվրոպացի արվեստաբանները գրել են, որ «նա իր նախասկված ցեղի պատիվն է բարձրացնում՝ բարձր պահելով ազնվազարմ տոհմի համբավն ու սկզբունքները: Իր արվեստով արտահայտում է հայ ժողովրդի ողբերգական ճակատագրով պայմանավորված տրամադրությունները, առանձնակի ոգու ընդվզումները»: Հարուստ ու հզոր արվեստ ունեցող եվրոպացու սիրտն ու հոգին գրավել էր նաեւ մեկ այլ օտարական՝ Էդգար Շահինը, որը պատկերում էր Փարիզի շողշողուն կյանքի աստառը կազմող խեղճությունը: Մուրացկաններ, գործազուրկներ, սեր վաճառող կանայք ու երեխաներ: Նրանց Շահինը պատկերել է առանց հանդիմանանքի, կարեկցանքով ու մտահոգությամբ: Դրանց կողքին նա պատկերում է ազնվական հասարակության շքեղ կերպարներ: Հանդեսն անդրադառնում է Շահինի ստեղծագործությանը եւ մեջբերում օտարների խոսքերը. «Էդգար Շահինի փորագրությունները շնորհագեղ դեմքերի նման մեզ հմայում են առաջին վայրկյանից եւ այս բնածին եզակի կարողությամբ ներգործում են անմիջապես՝ որքան կատարման գեղեցկությամբ, այնքան էլ իրենց բնորոշ ամողջ եւ զորեղ ինքնավերլուծությամբ»:

Հայաստանում շատ քչերը գիտեն Իրանում ծնված եւ ապրած լուսանկարիչ Անթուան խան Սեւրուգինի մասին, որի առանձնահատուկ լուսանկարները պատճառ դարձան, որ բազմաթիվ պալատականներ, ազգագրագետներ եւ արվեստաբան հետազոտողներ նրա երկրպագուն դառնան: Անթուանն Իրանի Ղաջար հարստության թագավոր Նասեր էլ Դին շահի անձնական լուսանկարիչն էր, վերջինից էլ ստացել է «խան» տիտղոսը եւ «Շիրխոռրաֆանշյուր» շքանշանը: Սեւրուգինը յուրաքանչյուր պատկերին գեղարվեստական մոտեցում է ցուցաբերել՝ լուսանկարելով կյանքի առօրեական ինտիմ կողմերը, ճաշվորներին, մուրացկաններին, կույրերին, թզուկներին, դերվիշներին եւ այլն: Սեւրուգինի լուսանկարներում պարսիկներից բացի աչքի են ընկնում հրեաների, թուրքերի, քրդերի, զրադաշտականների, Չալդիզի քրիստոնյաների եւ Իրանի տարբեր շրջաններում բնակվող հայերի լուսանկարները, որոնցից յուրաքանչյուրը մշակութաբանի համար ուսումնասիրության բացառիկ աղբյուր է:

Հանդեսն անդրադառնում է նաեւ Հովնաթան Հովնաթանյանի՝ Էջմիածնի մայր տաճարում նկարած աստվածամոր պատկերներին: 18-րդ դարում Էջմիածնի մայր տաճարը հիմնովին վերականգնվեց, ստեղծվեց տերունական ամբողջական

պատկերաշար, որն իրականացրին Հովնաթանյան տոհմի երեք սերնդի նկարիչները՝ Հակոբն ու Հարությունը եւ թոռը՝ Հովնաթանը: Մասնավորապես Հովնաթանի նկարների մեջ զգացվում են ինչպես միջնադարյան հայ արվեստի ավանդները, այնպես էլ ժամանակի եվրոպական նկարչության սկզբունքները: Այս երկուսի զուգորդումից է ստեղծվել գեղարվեստական այն նոր ուղղությունը, որը հիմնարար նշանակություն ունեցավ հետագա շրջանի հայ կերպարվեստի զարգացման համար:

Հանդեսում ընթերցողը կարող է կարդալ նաեւ հոդվածներ նկարիչ Համբարձում Սահակյանի, վաղամեռիկ նկարիչ Հրաչյա Հակոբյանի, Հայաստանի ազգային պատկերասրահի՝ 1947-72 թթ. ընկած ժամանակաշրջանի, պատմական հուշարձանների պահպանման հայկական ընկերության ստեղծման եւ գործունեության մասին: Իսկ Միեր Մկրտչյանի ծննդյան 75-ամյակի առթիվ հանդեսը ներկայացրել է հուշեր նրա մասին, ինչպես նաեւ նրա մտքերից. «Տաղանդավոր մարդը չարիք է, որովհետեւ շրջապատում միջակություն է, քեզ չեն հասկանում»:

Ա. ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ ՋԱՎԱԽՔՈՒՄ

Զարթուցիչի առաջին զանգերը

«Ազգ» թերթի խմբագրությունը ստացել է Ջավախքի հայ գրողների միության զարթուցիչ «Ձայն հարության» թերթի 3-րդ եւ 4-րդ համարները:

Անկեղծ ասած՝ անչափ ուրախալի է, որ Ջավախքում եւս գրական թերթ է հրատարակվում հայերենով: Մի քանի անգամ լինելով Ջավախքում՝ համոզվել ենք, որ տեղի բնակչությունը (հիմնականում՝ հայեր)

հայերեն տպագիր պարբերականի ծարավն ունեն: Հայաստանից Ախալքալաք, Ախալցխա, Նինոծմինդա հասնող հայերեն հազվագյուտ թերթերը պարզապես կլանվում են: Հոգու քաղց կա, որը կարող է վերածվել ոգու սկարության: Հենց այս իմաստով գոնե կարելի է արժեւորել «Ձայն հարության» տպագրությունը:

Թերթի թիվ 3-րդում առաջնորդողի հանգույն ներկայացված է «2005-ի հուլիսը Ջավախքում» հրապարակախոսությունը: «Հազար անգամ «բարի լույս» ասա, միեւնույն է, հազար մեկերորդ անգամ էլ պիտի ասես..., որովհետեւ դու Հայկական լեռնաշխարհի փիի ու բարձունքից ես եկել, բարձունքի փիով ես եկել: Եկել ես Վահանի նահրյան երկիր, եկել ես Սերովբեի Ջախուրդ օրերը դիտելու (մենք կասեինք՝ տեսնելու), եկել ես Դերենիկի ապրած տան փողոցից Հովհաննես Թումանյանի անվան հայկական միջնակարգ դպրոցին նայելու...»:

Եթե մի որեւէ երկրի որեւէ գյուղում դպրոցի շենք է կառուցվում, ապա դա շատ ուրախալի է: Իսկ եթե Հայաստանի տարածքից դուրս հայկական որեւէ դպրոց է բացվում՝ հրաշք է:

«Ձայն հարության» թերթն այս համարում առաջարկել է «ծաշակել նաեւ Օքրո Օքրոյանի վաղ ժամանակի մի փունջ բանաստեղծությունների բույրն ու անմիջականությունն իր «Հանդիպում ուղեծրում» գրքից»:

Թերթը մի փոքր յուրօրինակ գործ է արել. իր 4-րդ համարն ամբողջությամբ նվիրել է Տեր-Մովսես Ճեմարիսի «Թե դու ով ես Հայ» պոեմին: Որեւէ գնահատական չենք ուզում տալ պոեմին, բայց մեր ջավախեցի գործընկերներին խորհուրդ կտայինք մի փոքր ավելի ուշադիր լինել գրելիս: Անկեղծ ասած, գլխի չընկանք, թե ինչ են ուզում պոեմի նախաբանում եղած հետեւյալ բառերը. «Լինում են, այո՛, այնպիսի երեւույթներ, որ հանդես են գալիս ճիշտ ժամանակին, բայց, ցավոք սրտի, լինում է նաեւ այնպես, որ հեղինակի սրտի խոսքն ուշացումով է հասնում ընթերցողին եւ ժամանակի հրապարակությանը: Բայց հուսանք, որ այս դեպքում ընդունելի կլինի «ուշ..., բայց ոչ ուշացած» իմաստությունը՝ Տեր-Մովսես Ճեմարիսի «Թե դու ով ես Հայ» գրքի ներկայացնելը, որն ընդամենն ազդօրինակված է առայժմ... տպագրությունն ուշացած՝ միջոցների բացակայության պատճառով...»...

Ավելի խստապահանջ չլինենք, որովհետեւ գիտենք, թե ինչպիսի դժվարություններով են թերթերը ստեղծվում սփյուռքում (կապ չունի՝ սփյուռքը որտեղ է գտնվում):

Ս. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Վարուժան Նալբանդյանի գրչի տակից

Երկկողմանի ճնշումներից քամվում ենք որպես մածառ. տեսնես՝ ո՞վ է խմելու: Փրկությունը սպասում ենք նրանից, ով է այս ամենի սցենարիստն ու բեմադրիչը: Ասված իր մենակության մեջ երջանիկ չի զգում: Նույնը քեզ է վերաբերում: Քո դարձի եւ նրա ողորմածության միաձուլումը, խառնիճաղանջ մի բարդությամբ, դժբախտություն է թվում իր հարատեւ ճնշումներով: Մինչդեռ ահա մենք իջնում ենք մեր դիակի մակարդակին:

Դիակը կատարյալ է, ոչ զղջում, ոչ հաշվետվություն, սառած անտարբերություն ողջ մնացածների անմիտ հոգսերի հանդեպ: «Ինչքան ապրես, սխալ ապրես», քանի որ լավ ապրելու գինը սխալ ապրելն է, ըստ մեծամասնականների: Միրաժը վաղամեռիկ պատկերավոր հուշագիրն անապատի ավազուտների վրա: Ձայն բարբառո ի միրաժ եւ հօգուտ: Վայ մեր գլխին, երբ օազիսները միրաժ կդառնան: Հարբեցողությունը եւ թմրամոլությունը երանության կարոտ թերավարտ աղոթքներ են, մինչ Տերը չի սիրում թերավարտությունը: Կիսով չափ ծառայողը կիսով չափ էլ դավաճան է: Այդ ո՞ր կեսը խաբեց Եվան, ու ո՞ր մի կեսն Ադամը: Ողջ մարդկությունը կազմակերպչորեն թշնամաբար տրամադրվեց այդ երկուսի դեմ, ինչպես ինքն իր հանդեպ մի հոգեւոր ինքնապատանությամբ, որ հաճախ նախորդում է փասացի ակտին, որպես նրանց հանդեպ թշնամաբար տրամադրված մի հասարակության երազանքը: Հասարակությանը մի զոհ է պետք, որպեսզի նրա անունով վերանվանեն մի հասարակաց զուգարան, որի մեջ պիտի արտաքորեն ԴԱՎ-ով վարակված ըմբոստները: Եթե կյանքն առջեւում չի լինելու, ուրեմն հետեւում չի եղել:

Ներկան ծու է, որ քանի դեռ բարձ է, կուլ ես տալիս միամտաբար: Ստում եմ, երբ ասում եմ, որ քեզ ոչնչով օգնել չեմ կարող:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական նվաճումներն արժանանում են գնահատանքի

Արդեն գեղեցիկ ավանդույթ է դառնում միջազգային խոշոր մրցաշարերում հաջողության հասած հայ մարզիկներին դրամական պարգեւների արժանացնելը: Նման հերթական առիթն օրերս Սոֆիայում ավարտված ծանրամարտի Եվրոպայի պատանիների ու աղջիկների առաջնությունն էր, որում մեր ութ ծանրորդներն ընդհանուր առմամբ նվաճել էին 20 մեդալ: Հայ ծանրորդներից երկուսը՝ Տիգրան Մարտիրոսյանն ու Մելինե Գալուզյանը, նվաճել էին Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը: Արծաթե մրցանակակիրներ էին դարձել Դավիթ Մուրադյանը, Սեւակ Սահակյանը, բրոնզե մեդալներով էին տուն վերադարձել Աննա Գովեյանը, Ռուբիկ Մամոյանը, Արա Անդրիկյանը եւ Աղվան Մելիքյանը:

Երեկ սպորտպետկոմում տեղի ունեցավ չեմպիոնների ու մրցանակակիրների եւ նրանց մարզիչների պարգեւատրման հանդիսավոր արարողությունը: Սպորտպետկոմի նախագահ Իշխան Զաքարյանը շնորհավորելով հայ ծանրորդներին նման մեծ նվաճման առթիվ, նշեց, որ նույնպիսի հաջողություն գրանցվել էր 1998 թ.: Այն ժամանակ մեդալներ նվաճած մեր ծանրորդներից շատերն այսօր ազգային հավաքականի կորիզն են կազմում: Իսկ Սոֆիայում մեր մարզիկներն իրոք գերազանցեցին բոլոր սպասելիքները: Առաջին անգամ հայ մարզուհին ճանաչվեց Եվրոպայի չեմպիոնուհի, ինչպես նաեւ առաջնության լավագույն ծանրորդուհի: Հետաքրքրական է, որ երբ ՀԱՕԿ-ի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը, որի նախաձեռնությամբ մարզիկներն արժանացան դրամական պարգեւների, տեղեկացավ լավագույն մարզուհի ճանաչվելու փաստի մասին, անմիջապես կրկնապատկեց Մելինե Գալուզյանի պարգեւը՝ հանձնելով 1000 դոլարին համարժեք դրամ: ՀԱՕԿ-ի նախագահն էլ իր կողմից շնորհավորեց ծանրորդներին, պատանիների եւ աղջիկների հավաքականների գլխավոր մարզիչներ Աշոտ Մխիթարյանին ու Օգսեն Միրզոյանին ու հույս հայտնեց, որ պատանիները կես ճանապարհին կանգ չեն առնի ու կշարունակեն մարզական առաջընթացը: Գագիկ Ծառուկյանը խոստացավ այսուհետեւ եւս աջակցել մարզիկներին՝ հաջողությունների հասնելու համար եւ ավելի խոշոր դրամական պարգեւների արժանացնել նրանց, ովքեր կդառնան մեծահասակների աշխարհի ու Եվրոպայի առաջնությունների, օլիմպիական խաղերի մրցանակակիրներ:

PHOTOLURE

ՀԱՕԿ-ի նախագահն ընդգծեց, որ այս տարի բավական հաջողություններ են արձանագրվել ըմբշամարտում, ձյուդոյում, ծանրամարտում ու բռնցքամարտում: Կառավարությունն էլ ուշադրության կենտրոնում է պահում մարզադպրոցների վերանորոգման հարցերը: Շատ մարզադպրոցներ արդեն վերանորոգվել են եւ նոր ուսումնական տարին սպորտով զբաղվող երեխաները կդիմավորեն հարմարավետ մարզասրահներում: Գագիկ Ծառուկյանը նաեւ շնորհակալական խոսք ասաց ծանրամարտի ֆեդերացիայի նորընտիր նախագահ Շահեն Հովասափյանի հասցեին, որի աշխատանքային կարճ գործունեությունն արդեն իր առաջին դրական արդյունքներն է տալիս: Վերջինս էլ շնորհավորելով ծանրորդներին ու նրանց մարզիչներին, հավաստիացրեց, որ ֆեդերացիան ամեն ինչ կանի մարզաձեւի հետագա զարգացումն ապահովելու ու նոր նվաճումների հասնելու համար:

Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Աշոտ Մխիթարյանն անդրադառնալով թիմի մրցելույթներին, նշեց, որ 3-4 ոսկե մեդալի հույս ուներ, սակայն մրցակիցներն իրոք ուժեղ էին, իսկ մեր մարզիկների նվաճած 20 մեդալները փայլուն նվաճում են: Նա իր շնորհակալությունը հայտնեց մարզաձեւի ֆեդերացիային, ՀԱՕԿ-ի եւ սպորտպետկոմի ղեկավարությանը, ինչպես նաեւ մարզադպրոցների տնօրեններին, բոլոր նրանց, ովքեր աջակցեցին հավաքականին ու նպաստեցին նման փայլուն նվաճմանը:

Կոլինան զրկվել է ուժեղագույնների խաղերը սպասարկելուց

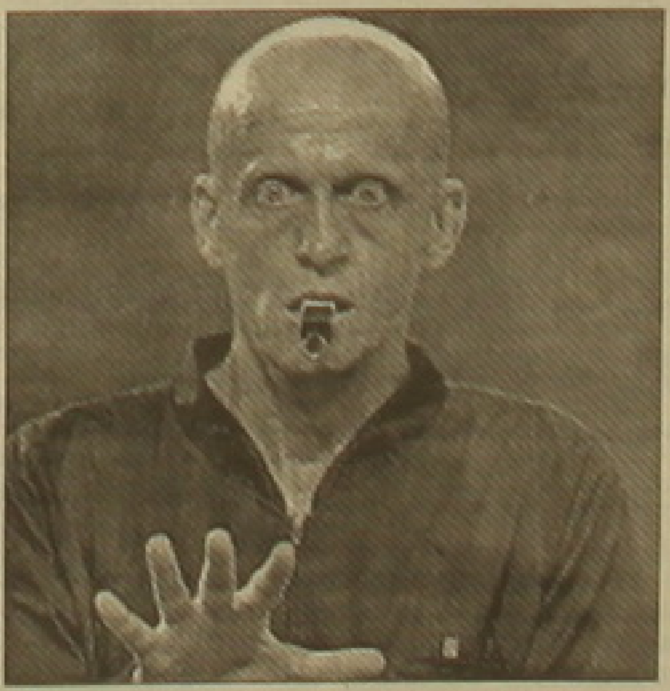

Իտալիայում մեկնարկել է ֆուտբոլային նոր մրցաշրջանը: Առաջին անգամ երկրի «A» սերիայի հանդիպումները կանցկացվեն առանց հանրահայտ մրցավար Պիեռլուիջի Կոլինայի մասնակցության: Առայժմ նա կվարի միայն «B» սերիայի մրցախաղերը, մինչեւ որ չպարզվեն նրա փոխհարաբերությունները հովանավորների հետ:

Ինչպես ժամանակին տեղեկացրել ենք, Կոլինան առանց մրցավարական կոմիտեին տեղյակ պահելու 1 մլն դոլարի գովազդային պայմանագիր էր կնքել հանրահայտ «Օպել» ավտոմոբիլային ֆիրմայի հետ, որը միաժամանակ «Միլանի» գլխավոր հովանավորներից է: Իտալիայի մրցավարական կոմիտեի նախագահ Տուլիո Լանեզեն վերջնագիր էր ներկայացրել Կոլինային. կամ վերջինս հրաժարվում է «Օպելի» հետ պայմանագրից եւ շարունակում վարել «A» սերիայի խաղերը, կամ էլ զրկվում է ուժեղագույնների խմբի մրցախաղերը սպասարկելու իրավունքից:

Ի դեպ, նախկինում Կոլինան արդեն առնչվել էր նման կոնֆլիկտի, երբ 2002 թ. աշխարհի առաջնության ժամանակ հայտնվել էր «Ադիդաս» ֆիրմայի գովազդային տեսահոլովակում: Այդ տարի նա սպասարկեց Գերմանիայի եւ Բրազիլիայի հավաքականների եզրափակիչ հանդիպումը: Իսկ ինչպես հայտնի է, «Ադիդասը» Գերմանիայի հավաքականի պաշտոնական հովանավորն է: Հիշեցնենք նաեւ, որ Իտալիայում ֆուտբոլային մրցավարությամբ թույլատրվում է զբաղվել մինչեւ 45 տարեկանը, սակայն Կոլինայի համար բացառություն էր արվել:

Նոր մրցաշրջանում Իտալիայում նորամուծություն է մտցվել: Այսուհետեւ խաղերի տոմսեր գնելու համար հարկ կլինի անձնագիր ներկայացնել: Երկրի ներքին գործերի նախարար Ջուզեպե Պիզանուի հավաստմամբ, դա արվում է մարզադաշտում կարգուկանոնը պահպանելու նպատակով:

Կրտսեր Մարադոնան հորը դատի է տալիս

Դիեգո Մարադոնայի որդին՝ կրտսեր Դիեգոն պատրաստվում է դատի տալ հորն այն բանի համար, որ վերջինս հեռուստահաղորդման ժամանակ հայտարարել էր, թե արտաամուսնական կապի հետեւանքով ծնված երեխային իր որդին չի համարում: Դիեգո կրտսերը ծնվել է 1986 թ. իտալուհի Քրիստինա Սինագրայի հետ Մարադոնայի արտաամուսնական կապի հետեւանքով: Մարադոնան ժամանակին ամուսնացել է Կլաուդիո Վիլաֆանեի հետ եւ երկու դուստր ունի՝ Դալման եւ Ջանինան: Ճիշտ է, այժմ նա ամուսնալուծված է:

Կրտսեր Դիեգոն հայտարարել է, որ սկսում է դատական գործընթացն իրեն հասցված բարոյական վնասի փոխհատուցման պահանջով: Նա Մարադոնային անվանել է անսիրտ ու փոքրոգի: Նշենք, որ ժամանակին դատարանը ճանաչել էր Մարադոնայի հայրական իրավունքները եւ պարտադրել նրան որդու ապրուստի համար համապատասխան գումարներ վճարել Քրիստինա Սինագրային: Սակայն, ինչպես երեւում է, Մարադոնան ոչ միշտ է կատարել վճարումները, քանի որ վերջերս Սինագրան կրկին դիմել էր արգենտինական դատարան՝ պահանջելով իրեն հասանելիք գումարները: Քիչ էր մնացել դատարանն աճուրդի հաներ Բուենոս Այրեսի մերձակայքում գտնվող Մարադոնայի ամառանոցը, սակայն վերջին պահին նախկին սիրեցյալներն ընդհանուր լեզու էին գտել կոնֆլիկտի հարթման հարցում:

ԹԵՆԻՍ

Նալբանդյանի հաղթական մեկնարկը

Թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում հաղթանակով մեկնարկեց Դավիթ Նալբանդյանը: Նա 3 խաղափուլում պարտության մատնեց Բոգոմոլովին (6-2, 7-5, 6-4): Առաջին փուլի արգելքը հեշտությամբ հաղթահարեց թենիսիստների դասակարգման առաջատար Ռոջեր Ֆեդերերը, որն առավելության հասավ Մինարի նկատմամբ: Հայտնի թենիսիստներից հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին Հուսլերը, Գրոժանը, Սանտորոն, Դավիդենկոն, Ռոխուսը, Մոյան:

Իսկ ահա ամերիկացի Էնդի Ռոդիկն իր երկրպագուներին տհաճ անակնկալ մատուցեց: Իր ծննդյան օրը Ռոդիկը բավական համառ մրցապայքարում պարտվեց լյուքսեմբուրգցի Ժիլ Մյուլլերին: Բոլոր երեք խաղափուլերում էլ մրցակիցը հաղթեց թայ-բրեյքում: Պարտությունը շատ էր վշտացրել Ռոդիկին, որն այդ օրը նշում էր ծննդյան 23-ամյակը: Նա առաջին խաղափուլը շահում էր 5-3 հաշվով, սակայն չկարողացավ եւ մեկ միավոր վաստակել: Ըստ Ռոդիկի, դա ճակատագրական եղավ իր համար ու մյուս երկու խաղափուլերում էլ զիջեց մրցակցին:

Կանանց մրցաշարում իր անդրանիկ հաղթանակը տոնեց Մագդալենա Մալեեւա-Բերբերյանը՝ առավելության հասնելով Գայյարդիի նկատմամբ (6-1, 6-3): Բավական դժվարին մրցապայքարում Դեւենպորտը պարտության մատնեց Լիին (6-4, 6-4): Ուժեղագույն թենիսիստուհիներից պայքարը շարունակում են նաեւ Պիերսը, Մորեսմոն, Լիխովցեւան, Դեմենտեւան, Դեչին, Էնինը, Միսկինան:

Անդրեյ Մովսիսյանն էլ հրաժարվեց հավաքականում խաղալուց

Երեկ պետք է կայանար ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանի հերթական հանդիպումը լրագրողների հետ: Սակայն այն տեղի չունեցավ, քանի որ այդ ժամանակ նա մասնակցում էր ԱԺ նիստին: Նրա փոխարեն հանդիպմանն էր ներկայացել Հայաստանի հավաքականների տեխնիկական տնօրեն Աշոտ Մանուկյանը: Վերջինս ներկայացրեց հավաքականների հետ կապված ընդհանուր իրավիճակը: Նա նախ տեղեկացրեց, որ Ռուսաստանի «Մոսկվա» թիմում հանդես եկող Անդրեյ Մովսիսյանը հրաժարվել է Հայաստանի հավաքականում խաղալուց՝ պատճառաբանելով, որ ակումբում վերջերս է սկսել հիմնական կազմում հանդես գալ եւ չի ցանկանում իր տեղը կորցնել թիմում: Պատճառաբանությունն իրոք տարօրինակ է, քանի որ հավաքականների ընտրական մրցախաղերի ընթացքում Ռուսաստանի առաջնությունում եւս ընդմիջում է հայտարարվում:

Ինչ վերաբերում է ՀՀ երիտասարդական հավաքականում Ապուլա Բետեի եւ Կառլ Լոմբեի բացակայությանը, ապա Աշոտ Մանուկյանը նշեց, որ նրանք ներկայումս Հայաստանում չեն եւ նրանց հետ կապված հարցերը պետք է ուղղել «Փյունիկ» ակումբի ղեկավարությանը:

Տեխնիկական տնօրենն անդրադարձավ ազգային հավաքականի մարզումներին: Հրավիրված բոլոր 21 ֆուտբոլիստներն էլ օգոստոսի 30-ից մասնակցում են ուսումնամարզական հավաքին: Առաջին պարապմունքին չի մասնակցել միայն Համլետ Մխիթարյանը, որը ՄՏԶ-ՌԻՊՕ-ի կազմում վերջին խաղում մի փոքր վնասվածք էր ստացել: Սակայն հավաքականի բժիշկները հույս ունեն, որ հաջորդ մարզմանը նա կմասնակցի ու մինչեւ հանդիպումը լրիվ պատրաստ կլինի: Ապաքինվելուց հետո լրիվ ուժով են մարզվում հավաքականի ավագ Հարություն Վարդանյանն ու Կարեն Դոխոյանը: Անդրադառնալով Արման Քարամյանի եւ Արմեն Շահգելդյանի բացակայությանը, Աշոտ Մանուկյանը նշեց, որ Հորդանանի հավաքականի հետ ընկերական հանդիպմանը նրանք իրենց չեն կարողացել դրսեւորել, ուստի Հենկ Վիսմանն այս անգամ նրանց ծառայություններից հրաժարվել է: Բարսեղ Կիրակոսյանի պարագայում խնդիրն այլ է: Վերջինս խնդրել էր հավաքականի ղեկավարությանը որոշ ժամանակ իրեն հանգիստ թողնել մինչեւ թիմ գտնելը: Այնպես որ, Կիրակոսյանը մնում է հավաքականի մարզիչների տեսադաշտում եւ հաջորդ տարի անպայման կրկին կհրավիրվի թիմ:

ՀՀ մինչեւ 17 եւ 19 տարեկանների հավաքականները սկսել են նախապատրաստվել աշնանը մեկնարկելիք Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ընտրական մրցախաղերին: Մինչեւ 19 տարեկանների մարզիչն Արմեն Գյուլբուդաղյանցն է, իսկ մինչեւ 17 տարեկաններինը մարզում է Սերժիկ Սարգսյանը: Այժմ բանակցություններ են ընթանում ֆուտբոլի Վրաստանի ֆեդերացիայի հետ ընկերական մրցախաղեր կազմակերպելու շուրջը: Հայաստանի կանանց հավաքականն էլ սեպտեմբերի 26-ին մեկնելու է Իսրայել՝ մասնակցելու Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարին:

Ռուիսի մրցակիցը կորոշվի Վալուեւ-Դոնալդ մենամարտում

Հոկտեմբերի 1-ին գերմանական Օլդենբուրգ քաղաքում կանցկացվի ծանրքաշային բռնցքամարտիկներ ռուսաստանցի Նիկոլայ Վալուեւի եւ ամերիկացի Լարի Դոնալդի մենամարտը, որի հաղթողն իրավունք կստանա WBA-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը վիճարկել գործող չեմպիոն Ջոն Ռուիսի հետ: Օգոստոսի 22-ին 32-ամյակը նշած ռուսաստանցի բռնցքամարտիկը WBA-ի վարկանիշային ցուցակում առայժմ զբաղեցնում է 2-րդ տեղը (1-ին տեղը թափուր է): Նա անցկացրած 41 մենամարտերից եւ ոչ մեկում չի պարտվել, դրանից 31-ն ավարտել է ժամկետից շուտ: Դոնալդը 48 մենամարտ է անցկացրել, որից 42-ը շահել է (24-ը նոկաուտով), 3-ական հանդիպում ավարտել է ոչ-ոքի եւ պարտվել է: WBA-ի վարկանիշային ցուցակում ամերիկացին զբաղեցնում է 8-րդ հորիզոնականը: Նա 6 տարով մեծ է իր առաջիկա մրցակցից:

Մասնագետների կարծիքով, եթե Վալուեւը հաղթի Դոնալդին, ապա Ռուիսին շատ դժվար կլինի նրա հետ մենամարտում պահպանել չեմպիոնի տիտղոսը: Հիշեցնենք, որ Ջոն Ռուիսը ժամանակին խայտառակ պարտություն էր կրել կիսածանր քաշային կարգում հանդես եկող Ռոյ Ջոնսից:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՏԻՄ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների առաջիկա ընտրությունների կապակցությամբ **«Ազգ»** օրաթերթի խմբագրությունն ընդունում է նախընտրական բնույթի հոդվածներ, հարցազրույցներ եւ այլ նյութեր գովազդային կարգով: Նյութերը կարելի է պատվիրել խմբագրությունում կամ ներկայացնել պատրաստի վիճակում, համապատասխան լուսանկարներով:

Կարեւոր է նկատի ունենալ 2 պայման.

1) նյութերը հրապարակվելու են վճարովի՝ գովազդային Գ նշանի տակ,

2) բացառվելու է մրցակից թեկնածուների հակագովազդը:

«ԱԶԳ»

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ 05/14 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **պետության կարիքների համար կահույքի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 900 ՀՀ դրամ փոխանցել «Միջինվեստբանկ», «Գոհակ» ՍՊԸ-ի Հ/Հ 175004670790 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ա. Առուստամյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ 2005 թ. սեպտեմբերի 15-ը, ժամը 11:00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԾՁԲ-05/6 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«Բագրատաշենի անասնաբուժական եւ բույսերի կարանտինի սահմանային հսկիչ կետի կառուցման աշխատանքների կատարման որակի նկատմամբ տեխնիկական հսկողության իրականացման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Էյչ Էս Բի Սի» բանկ Հ/Հ 001-230044-001 «ՓԻԱՐ ԷՅԷՄ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 289325՝ հանձնաժողովի քարտուղար Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10.30-ին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-05/89 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **«Բավրայի անասնաբուժական եւ բույսերի կարանտինի սահմանային հսկիչ կետի կառուցման աշխատանքների կատարման որակի նկատմամբ տեխնիկական հսկողության իրականացման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Էյչ Էս Բի Սի» բանկ Հ/Հ 001-230044-001 «ՓԻԱՐ ԷՅԷՄ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 289325՝ հանձնաժողովի քարտուղար Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.30-ին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Գործերի կառավարչության պլանավորման եւ վերլուծությունների բաժնի «բաժնի պետ» -ի թափուր աշխատատեղերի համար:

Աշխատանքի նպատակն է՝ բաժնի աշխատանքների բնականոն ընթացքի պլանավորում, կազմակերպում, գործառույթների կատարման ապահովում:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն քաղաքացիները, որոնք ունեն.

- բարձրագույն տնտեսագիտական կրթության պարագայում 4 տարվա եւ բարձրագույն ոչ մասնագիտական կրթության պարագայում 6 տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ:

- գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում՝ տնտեսագիտություն (խորացված), հաշվապահական հաշվառում (խորացված), բանկային օրենսդրական եւ նորմատիվային դաշտի տիրապետում (միջանկյալ), ֆինանսներ (միջանկյալ), մաթեմատիկական վիճակագրություն (միջանկյալ), աուդիտագիտություն (միջանկյալ), ռիսկերի կառավարում (միջանկյալ), կառավարում (միջանկյալ), ռուսերեն եւ անգլերեն (գրականությունից օգտվելու, բանակցելու նպատակով) լեզուների իմացություն (միջանկյալ), հայերեն լեզվի իմացություն (խորացված)

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ ս.թ. սեպտեմբերի 08-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի Անձնակազմի կառավարման բաժին՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

- դիմում (Ձեւը տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- ինքնակենսագրություն (ռեզյումե)
- կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ (Ձեւը տրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում եւ զետեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www. cba. am)
- անձնագրի պատճեն
- սոցիալական քարտի պատճեն
- դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
- զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
- աշխատանքային գրքույկի պատճեն
- երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի

Հեռախոսահամարներ՝ 56-14-40 եւ 06-34 (ներքին)

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Արմենտելը» տեղեկացնում է

armentel

Սյուների մատակարարման համար նախապես հայտարարված բաց մրցույթի փակման օրը 2005 թ. սեպտեմբերի 1-ից տեղափոխվում է 2005 թ. սեպտեմբերի 15-ը՝ ներառյալ:

Ներկայացված հայտերը կգնահատվեն «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ի կողմից ստեղծված մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Հաղթողին որոշելու կարգը (գնահատման չափանիշները, մրցույթին մասնակցելու անհրաժեշտ փաստաթղթերի եւ պահանջվող արտոնագրերի ցանկը, անհրաժեշտ որակա-տեխնիկական չափանիշները, վճարումների կարգը, մրցույթում ծածկագրերի կիրառման կարգը) նկարագրված է մրցույթի կանոնակարգում: Հայտում անհրաժեշտ է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը.

- Պետական գրանցման փաստաթղթի նոտարական վավերացմամբ պատճենը (ՀՀ-ում գրանցված կազմակերպությունները՝ Պետական ռեգիստրի գրանցման վկայականի, իսկ օտարերկրյա կազմակերպությունները՝ տվյալ երկրի իրավասու մարմնի կողմից տրված փաստաթղթի պատճենը):
- Մասնակցության երաշխիք
- Համաձայնության աղյուսակ
- Գնային առաջարկ

Մրցույթի կանոնակարգին ծանոթանալու եւ դրա պատճենն ստանալու, ինչպես նաեւ հայտերը ներկայացնելու համար շահագրգիռ անձինք կարող են դիմել մինչեւ 2005 թ.-ի սեպտեմբերի 15-ը ներառյալ՝ յուրաքանչյուր աշխատանքային օր ժամը 10:00-ից 16:00-ը հետեւյալ հասցեով. «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ 375014, Երեւան, Ահարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 212 սենյակ, հեռ.՝ 374 10 549676, ֆաքս՝ 374 10 286195:

Մրցույթի հայտերի բացման նիստը տեղի կունենա 2005 թ.-ի սեպտեմբերի 19-ին, ժամը 11:00-ին հետեւյալ հասցեով. «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ, 375014, Երեւան, Ահարոնյան 2, 5-րդ հարկ, խորհրդակցությունների դահլիճ, իսկ մրցույթի հայտերն ամփոփելու նիստը՝ 2005 թ.-ի հոկտեմբերի 5-ին, ժամը 15:00-ին նույն հասցեով:

Հաղթող ճանաչված մասնակի(ցների) եւ «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ի միջեւ պայմանագիրը կկնքվի 90 (իննսուն) օրյա ժամկետում:

Հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը հոկտեմբերի 3-ից սկսում է «ՀՀ կենտրոնական բանկ. ներածական դասընթաց» եռամսյա ուսումնական ծրագիրը:

Երեք ամսվա ինտենսիվ դասընթացների միջոցով կպատրաստվեն ՀՀ կենտրոնական բանկի, ինչպես նաեւ այլ բանկերի կադրային պահուստներին հավակնող կադրեր:

Ծրագրի ավարտից հետո տրվում է համապատասխան վկայական:

Ցանկացողները մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը՝

1. Դիպլոմի բնօրինակը եւ պատճեն /աղվածով/
2. Երկու լուսանկար 3x4
3. Ինքնակենսագրություն
4. Դիմում
5. Անձնագրի պատճեն
6. Զինգրքույկի պատճեն, զինակոչիկներից՝ տեղեկանք զինհաշվառման մեջ գտնվելու մասին:

Դասընթացը վճարովի է:

Դասընթացին մասնակցելու համար կարող են դիմել միայն պետական եւ պետական հավատարմագիր ունեցող ԲՈՒՀ-երի շրջանավարտները եւ մագիստրատուրայի վերջին կուրսի վերջին կիսամյակի ուսանողները:

Փաստաթղթերի ընդունումը ՀՀ կենտրոնական բանկի 2-րդ մուտքից, երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 15:00-17:30:

Պայմաններին մանրամասն ծանոթանալու նպատակով կարող եք զանգահարել՝ (010) 56-15-63, ներքին՝ 06-45 հեռախոսահամարներով, ՀՀ կենտրոնական բանկի ուսումնական կենտրոն:

Մեր հասցեն՝ Երեւան 10, Վազգեն Սարգսյան 6, ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է ՀՀ Սյունիքի մարզի Խնածախի գյուղապետարանի խմելու-տնտեսական նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսից 1,2 լ/վ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. սեպտեմբերի 6-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Աստղաձորի գյուղապետարանը (այսուհետեւ պատվիրատու) կազմակերպում է գնանշման հարցում համայնքի նորակառույց թաղամասի գազագծի կառուցման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով: Սույն հրապարակմանը հաջորդող 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին: Հայտեր ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը:

Աշխատանքների ընդհանուր արժեքը կազմում է 3 մլն դրամ:

Աշխատանքների կատարման համար դիմել ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Աստղաձորի գյուղապետարան:

Հեռ.՝ 26241651

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 01.09.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	466.09	461.40	470.80
EUR	1	ԵՎՐՈ	568.54	565.10	571.90
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	16.32	15.30	17.30

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համար՝ ...
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: ...